

Energigemenskaper

Den fulla potentialen har ännu inte uppnåtts

EUROPEISKA
REVISIONSRÄTTEN

Innehållsförteckning

Punkt

01–16 | **Huvudbudskap**

01–05 | **Varför detta område är viktigt**

06–16 | **Vad vi konstaterade och rekommenderar**

17–86 | **Våra iakttagelser mer i detalj**

17–41 | EU-målet är ambitiöst, men det är inte väl utformat, saknar stöd, övervakas inte och kommer sannolikt inte att uppnås

17–23 | EU:s definitioner av energigemenskaper har lett till förvirring och inkonsekvent användning i hälften av de granskade länderna

24–27 | Energigemenskapernas förväntade bidrag till produktionen av förnybar energi överskattades

28–34 | EU-målet är ambitiöst men saknar relevans, mätbarhet och nationellt stöd

35–41 | Övervakningen är otillräcklig och EU-målet för 2025 kommer sannolikt inte att uppnås

42–86 | De granskade medlemsstaterna skapade inte alla nödvändiga förutsättningar för att utveckla energigemenskaper

42–45 | EU-direktiven har inte införlivats fullt ut

46–49 | Hälften av de granskade medlemsstaterna lämnade rapporter om den obligatoriska nationella bedömningen av hindren

50–57 | Det finns vägledning men den är ofta svår att använda utan experthjälp

58–66 | Det finns fortfarande luckor när det gäller invånarnas deltagande och inkluderingen av utsatta hushåll

67–76 | Energigemenskaper i egenskap av producenter av förnybar energi drabbas av stora förseningar när de ska ansluta sig till nätet

77–86 | Ekonomiska incitament för energigemenskaper gör det möjligt med återbetalningstider som stämmer överens med ambitionen i EU-strategin för solenergi

Bilagor

Bilaga I – Om revisionen

Bilaga II – Energigemenskaper som vi besökte

Bilaga III – Medlemsstaternas svar på rekommendationerna

Förkortningar

Ordförklaringar

Kommissionens svar

Tidslinje

Vi som arbetat med revisionen

Huvudbudskap

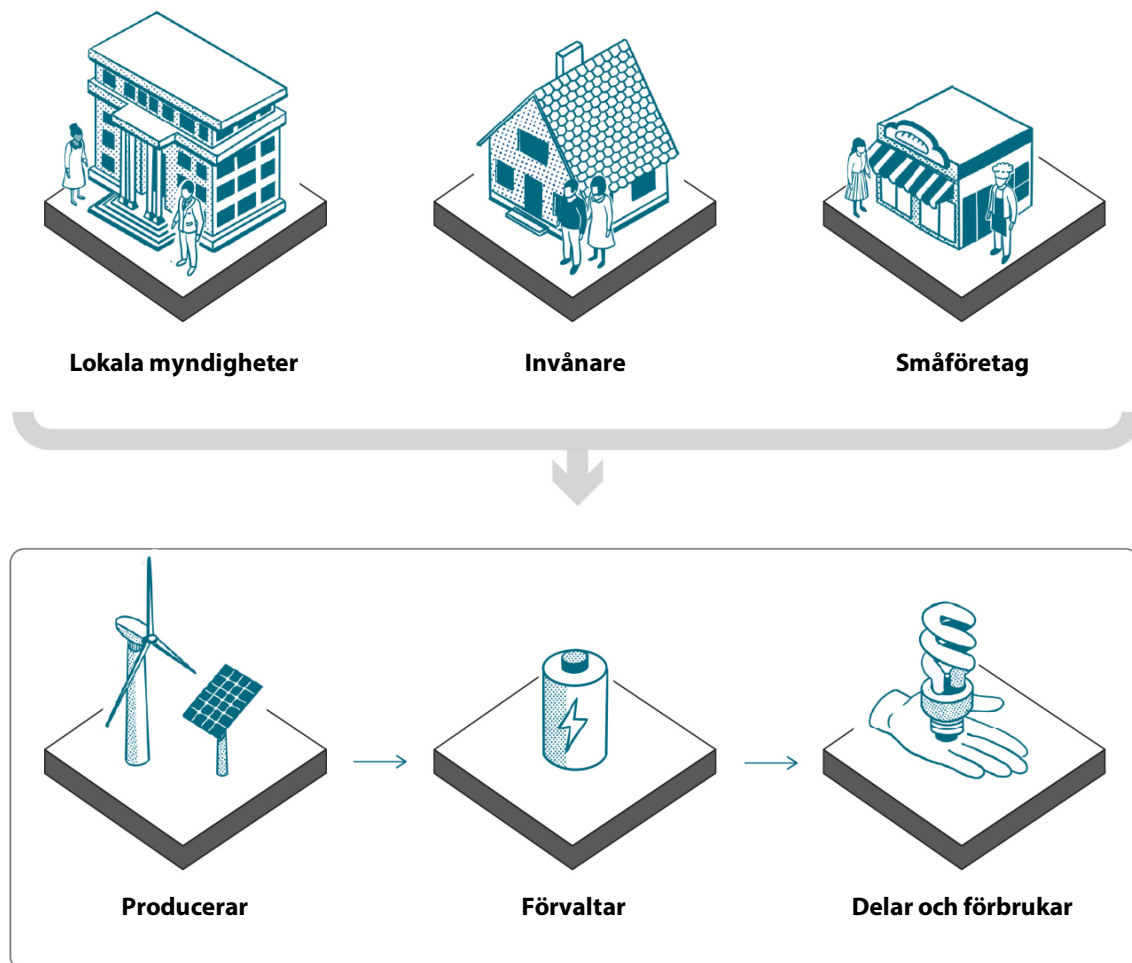
Varför detta område är viktigt

- 01** Förnybar energi spelar en central roll i EU:s långsiktiga strategi för att uppnå klimatneutralitet till 2050 och genomföra EU:s energiomställning. EU har satt upp [ett mål](#) om att andelen förnybar energi ska uppgå till minst 42,5 % senast 2030 (en ökning från 25,4 % 2024). Enligt kommissionens [uppskattning](#) skulle hälften av EU:s invånare kunna producera upp till 50 % av EU:s förnybara energi senast 2050¹.
- 02** Energigemenskaper är juridiska personer som ger **invånare, småföretag och lokala myndigheter möjlighet att producera, förvalta, dela och förbruka sin egen energi** (se [figur 1](#)). Kommissionen införde **EU:s rättsliga definitioner för energigemenskaper** i [direktiv \(EU\) 2018/2001](#) om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (*det andra direktivet om förnybar energi*) och [direktiv \(EU\) 2019/944](#) om den inre marknaden för el. I [En EU-strategi för solenergi från 2022](#) fastställde kommissionen ett politiskt mål (nedan kallat *EU-målet*): EU och medlemsstaterna kommer att arbeta tillsammans för att inrätta **minst en energigemenskap för förnybar energi i varje kommun med en befolkning som överstiger 10 000 personer senast 2025**. I [konsekvensbedömningen av det andra direktivet om förnybar energi 2016](#) angav kommissionen att i EU skulle *energigemenskaper senast 2030 kunna stå för mer än 50 GW vindkraft och mer än 50 GW solenergi, det vill säga de skulle kunna äga 17 % respektive 21 % av den installerade kapaciteten*.

---

¹ Europeiska kommissionen, *In focus: Employment in EU's renewable energy sector*, 16 maj 2022, hämtad den 2 september 2025.

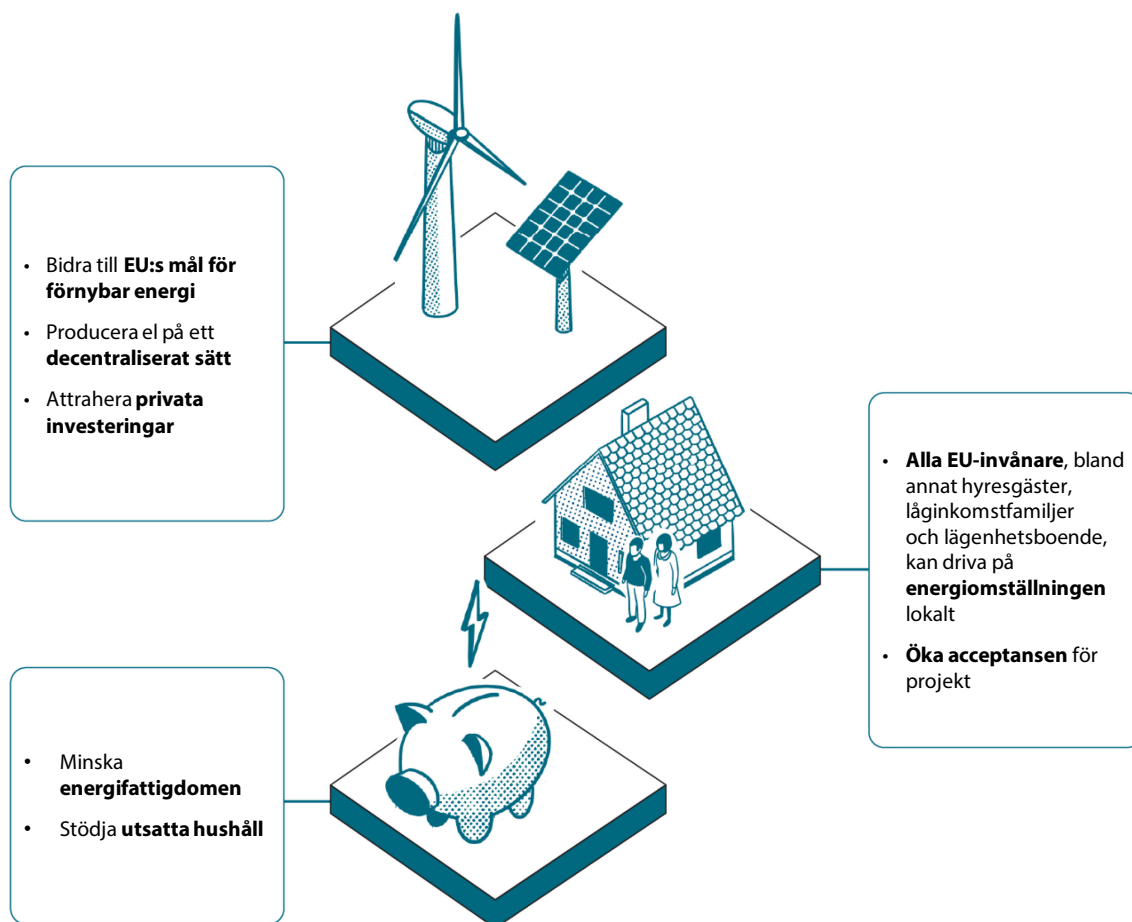
Figur 1 | Vad är en energigemenskap?

Källa: Revisionsrätten.

03 Enligt kommissionen kan energigemenskaper ge flera fördelar (se [figur 2](#)).

Figur 2 | Förväntade fördelar med energigemenskaper

Källa: Europeiska revisionsrätten, på grundval av [kommissionens webbplats](#).

04 Vi utförde revisionen med tanke på potentialen hos gemenskapsägda projekt för förnybar energi att **påskynda energiomställningen** samt **behovet av att göra invånarna delaktiga** i denna omställning och göra omställningen **ekonomiskt överkomlig för alla** så att energiunionens sociala dimension stärks. Vi hoppas att vi genom vårt arbete kan bidra till utvecklingen av energigemenskaper i EU genom att peka på de största utmaningar som dessa har att hantera, förutse möjliga lösningar och bidra till omarbetningen av direktivet för förnybar energi och genomförandet av det kommande paketet för alla invånares tillgång till energi.

05 Vi bedömde om kommissionen och fyra medlemsstater (**Nederländerna, Polen, Italien och Rumänien**) uppnådde EU-målet och om de **på ett ändamålsenligt sätt hade fått med sig energigemenskaperna** för att uppnå de förväntade fördelarna. Vi kontrollerade särskilt om kommissionen hade fastställt väl utformade **EU-mål**, som godkänts av medlemsstaterna, övervakades på lämpligt sätt och var på väg att uppnås. Vi undersökte också om kommissionen och medlemsstaterna hade skapat **rätt förutsättningar** för gemenskaperna att utvecklas. I **bilaga I** finns närmare information om revisionens inriktning och omfattning samt revisionsmetod och i **bilaga II** om de energigemenskaper som vi besökte.

Vad vi konstaterade och rekommenderar

06 Vi drar slutsatsen att EU sannolikt inte kommer att ha minst en energigemenskap för förnybar energi i varje kommun med en befolkning som överstiger 10 000 personer senast 2025, med tanke på att EU i januari 2025 endast hade uppnått 27 % av målet. Målet är ambitiöst, men det omfattar inte de förväntade fördelarna med energigemenskaper, det saknar formellt stöd från medlemsstaterna och övervakas inte tillräckligt. Även med hänsyn till de goda exempel med väl utvecklade energikooperativ som fanns bland medlemsstaterna i vårt urval uppskattade vi att energigemenskaper skulle kunna stå för 4 % av produktionskapaciteten för solenergi och vindkraft senast 2030, det vill säga mindre än de 21 % och 17 % som kommissionen angav i konsekvensbedömningen av det andra direktivet om förnybar energi. Vidare har myndigheterna inte skapat alla nödvändiga förutsättningar för att bidra till utvecklingen av energigemenskaper, särskilt som de inte har lyckats åtgärda olösta regleringsaspekter och försenade nätanslutningar som ofta beror på överbelastning i nätet och där energilagring skulle kunna vara en lösning. De nationella myndigheterna har gett oss sina synpunkter på rekommendationerna (se [bilaga III](#)).

EU-målet är ambitiöst, men det är inte väl utformat, saknar stöd, övervakas inte och kommer sannolikt inte att uppnås

07 Vi konstaterade att EU:s definitioner av gemenskaper för förnybar energi och medborgarenergigemenskaper är otydliga. Kommissionen har utfärdat en vägledning för att klargöra definitionerna, men nationella myndigheter och intressenter har påtalat att de är tvetydiga och skapar förvirring. Två av fyra granskade länders myndigheter använder begrepp för energigemenskaper som inte är anpassade till EU:s definitioner. Vår analys visade också att det finns flera olika rättsliga alternativ för hur invånare tillsammans kan bygga och driva anläggningar för förnybar energi, dela den producerade energin eller sälja elöverskottet, men kommissionen har inte utfärdat någon vägledning för att klargöra dessa alternativ. Denna otydlighet gäller särskilt flerbostadshus, som var boendeformen för 48 % av EU:s befolkning 2023, särskilt om det inte går att använda de befintliga ägarföreningar som inrättats för fastighetsförvaltningen för att på ett enkelt sätt bilda energigemenskaper (se punkterna [17–23](#)).

Rekommendation 1

Klargör tillgången till produktion, delning och försäljning av förnybar energi i lägenheter

Kommissionen bör offentliggöra en vägledning och bästa praxis om lagliga sätt att göra lägenhetsinnehavare delaktiga, direkt eller via ägarföreningar, i produktionen, delningen och försäljningen av förnybar energi.

Måldatum för genomförande: december 2026.

- 08** Vi drar slutsatsen att de förväntningar som uttrycktes i [kommissionens konsekvensbedömning av det andra direktivet om förnybar energi från 2016](#) var alltför optimistiska. Enligt en uppdaterad prognos för **Nederländerna**, där energikoopertiv redan är väl utvecklade, kan de komma att stå för cirka 4 % av både vindkrafts- och solenergiproduktionen senast 2030, medan förväntningarna från 2016 var att energigemenskaperna skulle kunna stå för 21 % av solenergiproduktionen och 17 % av vindkraftsproduktionen senast 2030 (se punkterna [24–27](#)).
- 09** Även om kommissionen grundade målet för energigemenskaper på ett samråd med intressenter hittade vi ingen motivering till hur detta mål fastställdes. Målet är ambitiöst, specifikt och tidsbundet, men det är svårt att mäta och saknar relevans (t.ex. omfattas inte produktionskapaciteten för förnybar energi och antalet invånare som berörs). Kommissionen analyserade inte heller om målet var uppnåbart. Hälften av de granskade medlemsstaterna (**Italien** och **Polen**) hade med mål för energigemenskaper i sina nationella energi- och klimatplaner, men de var inte helt anpassade till EU:s mål. Kommissionen rekommenderade inga ändringar eftersom det inte är obligatoriskt att fastställa nationella mål enligt [EU-lagstiftningen](#). Det faktum att EU-målet saknas i medlemsstaternas planer tyder på en liten grad av nationellt egenansvar och ökar risken för att EU kanske inte uppnår sitt mål (se punkterna [28–34](#)).

Rekommendation 2

Utforma SMART-mål för energigemenskaper och återge dem i de nationella energi- och klimatplanerna

- a) Kommissionen bör, **på grundval av en tydlig motivering**, fastställa **SMART-mål** som avser de förväntade fördelarna med energigemenskaper, till exempel antalet invånare som berörs eller energigemenskapernas kapacitet att producera förnybar energi.
- b) I samband med omarbetningen av förordningen om styrningen av energiunionen och av klimatåtgärder (*styrningsförordningen*) bör kommissionen överväga att föreslå ett krav på **att de nationella energi- och klimatplanerna innehåller mål för energigemenskaper** som är anpassade till relevanta EU-strategier och handlingsplaner.

Måldatum för genomförande: december 2027.

10 Under 2024 följde kommissionen upp antalet energigemenskaper med hjälp av en förteckning som konsulter hade sammanställt på *ad hoc*-basis. Uppgifterna kommer dock inte från tillförlitliga och samstämmiga nationella register över energigemenskaper. Kommissionen gav medlemsstaterna viss vägledning om hur man registrerar gemenskaper, men vägledningen var inte tillräckligt inriktad på de viktigaste aspekter som behövs för övervakning på EU-nivå. Dessutom övervakade eller rapporterade varken kommissionen eller medlemsstaterna de framsteg som gjorts mot EU-målet. I början av 2025 uppskattade vi att EU hade uppnått omkring 27 % av målet, vilket betyder att det var högst osannolikt att det skulle uppnås 2025. Den snabba tillväxten av energigemenskaper i **Italien** och **Polen** mellan januari och juni 2025 inger dock hopp inför framtiden (se punkterna [35–41](#)).

Rekommendation 3

Förbättra registreringen och övervakningen av energigemenskaper

Kommissionen bör ge bättre vägledning om hur man registrerar och övervakar energigemenskaper.

Måldatum för genomförande: december 2026.

De granskade medlemsstaterna skapade inte alla nödvändiga förutsättningar för att utveckla energigemenskaper

- 11** Fyra år efter det att tidsfristerna för införlivande hade löpt ut var det bara **Italien** av de fyra granskade medlemsstaterna som kunde visa att alla artiklar i båda direktiven om energigemenskaper hade införlivats i den nationella lagstiftningen. Kommissionen genomförde de kontroller av införlivandet som krävs och följde upp fall av underlåtenhet att införliva lagstiftning med formella underrättelser och motiverade yttranden. Men den hade inte hänskjutit de återstående fallen av underlåtenhet att införliva lagstiftning till EU-domstolen (se punkterna [42–45](#)).
- 12** Det var bara **Polen** och **Nederländerna** som offentliggjorde den nationella bedömning av hinder för och potentialen att utveckla energigemenskaper som föreskrivs i det andra direktivet om förnybar energi. Utan sådana bedömningar finns det risk för att åtgärder på nationell nivå och EU-nivå blir ineffektiva och försenar tillväxten av gemenskaper (se punkterna [46–49](#)).

Rekommendation 4

Rapportera om bedömningen av hinder för och potentialen att utveckla energigemenskaper

Italiens ministerium för miljö och energitrygghet och Rumäniens energiministerium bör **bedöma och rapportera om befintliga hinder för och potentialen att utveckla gemenskaper för förnybar energi**.

Måldatum för genomförande: juli 2027.

- 13** Kommissionens vägledning till medlemsstaterna har överlag varit ändamålsenlig. I **Nederländerna** är stödet till energigemenskaperna strukturerat, praktiskt och lättillgängligt. I **Polen, Italien** och **Rumänien** är informationen mer fragmenterad eller svår att använda utan experthjälp, vilket skapar hinder för gemenskaper (se punkterna [50–57](#)).

- 14** Ingen av de granskade medlemsstaterna hade antagit några särskilda rättsliga bestämmelser för att aktivt göra invånarna delaktiga i energigemenskaper. När det gäller stöd till utsatta hushåll var det bara **Rumänien** som hade fastställt särskild lagstiftning. **Nederländerna** hade infört incitament för att skydda invånarnas roll och **Italien** hade gjort det för utsatta hushåll. Kommissionen utfärdade särskild vägledning om hur man får invånare delaktiga. Den utfärdade också vägledning om hur man får utsatta hushåll delaktiga, men denna vägledning har inte uppdaterats sedan dess, och de intressenter som vi träffade kände inte till den (se punkterna [58–66](#)).

Rekommendation 5

Främja invånares och utsatta hushålls roll

- a) Kommissionen bör uppdatera och sprida sin vägledning om hur man får **utsatta hushåll delaktiga** i energigemenskaper och om hur man **tar fram incitament** för energigemenskaper att göra det.
- b) Polens klimat- och miljöministerium, Italiens ministerium för miljö och energitrygghet och Rumäniens energiministerium bör ta fram bestämmelser för att **främja invånarnas roll** i energigemenskaper.

Måldatum för genomförande: december 2026.

- 15** Vi konstaterade att förseningar och avslag på ansökningar om nätanslutning på grund av att nätet är överbelastat bromsar utvecklingen av energigemenskaper i **Nederländerna** och **Polen**. Nätoperatörer skulle kunna snabba på anslutningarna om energigemenskaperna erbjöd flexibilitetstjänster som energilagring, vilket kan bidra till att jämna ut förbruknings- eller produktionstoppar. På så vis skulle energigemenskaper ges möjlighet att förbruka mer lokalt producerad el och därmed minska överbelastningen i nätet. Kommissionen har vidtagit flera åtgärder för att stödja ellagring, men inte specifikt för energigemenskaper (se punkterna [67–76](#)).

Rekommendation 6

Stöd till energilagring

- a) I det kommande paketet för alla invånares tillgång till energi bör kommissionen uppmuntra medlemsstaterna att ge incitament till energigemenskaper att **ta fram energilagring**slösningar.
- b) Nederländernas ministerium för klimat och grön tillväxt och Polens klimat- och miljöministerium bör **erbjuda incitament för energigemenskaper att utveckla energilagring** (enbart eller i kombination med produktion av förnybar energi) eller andra **flexibilitetstjänster** för att bidra till att minska överbelastningen i nätet.

Måldatum för genomförande: a) december 2026 och b) juli 2027.

16 Tack vare det offentliga stödet i **Nederländerna, Polen** och **Italien** stämmer återbetalningstiderna överens med kommissionens förväntningar (mindre än tio år). Vi konstaterade att den nederländska revolverande fonden för att minska riskerna i projekten i ett tidigt skede är ett ändamålsenligt sätt att använda offentliga medel. I **Rumänien** står avsaknaden av subventioner i vägen för etableringen av energigemenskaper. I de fyra medlemsstater som granskades betalar inte medlemmarna i gemenskapen motsvarande nätavgifter när de förbrukar den el som de producerar eller delar, men de är fortfarande anslutna till nätet för att täcka perioder då egenproduktionen inte räcker till eller är otillgänglig. Inget av de länder som granskades har dock formellt bedömt hur sänkta avgifter, egenanvändning och energidelning påverkar andra konsumenter – en fråga som väckt oro i **Nederländerna**, där det finns många prosumenter och kooperativ (se punkterna **77–86**).

Våra iakttagelser mer i detalj

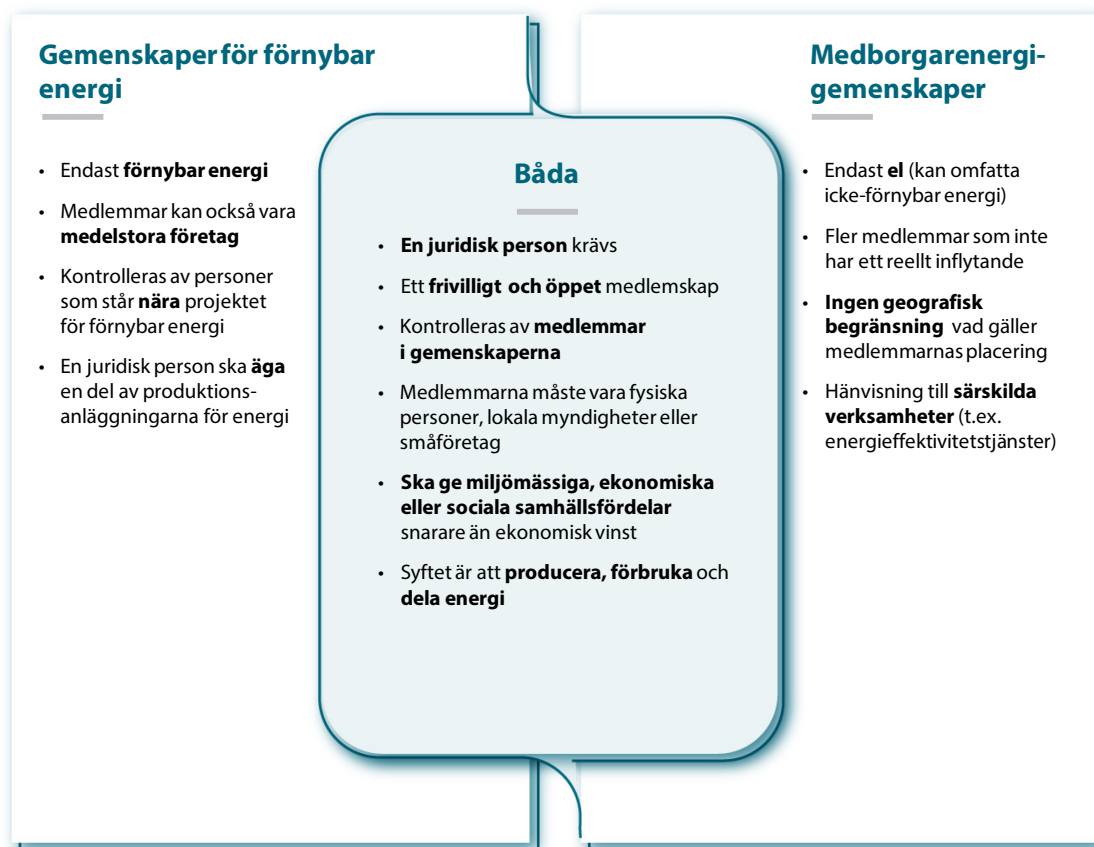
EU-målet är ambitiöst, men det är inte väl utformat, saknar stöd, övervakas inte och kommer sannolikt inte att uppnås

EU:s definitioner av energigemenskaper har lett till förvirring och inkonsekvent användning i hälften av de granskade länderna

- 17** EU har två rättsliga definitioner av energigemenskaper: **gemenskaper för förnybar energi** enligt det andra direktivet om förnybar energi och **medborgarenergigemenskaper** enligt direktivet om den inre marknaden för el. I definitionerna anges minimikrav som ska säkerställa att energigemenskaper är invånarledda, inkluderande och i första hand inriktade på miljömässiga och sociala mål, snarare än vinst. Medlemsstaterna bör införa begrepp för energigemenskaper som motsvarar EU:s definitioner. Vi undersökte om EU:s definitioner av energigemenskaper är tydliga och används korrekt i medlemsstaterna.

18 Vi konstaterade att de rättsliga definitionerna av gemenskaper för förnybar energi och medborgarenergigemenskaper på EU-nivå är otydliga: de skiljer sig åt i vissa avseenden men överlappar också varandra. Gemenskaper för förnybar energi kan till exempel endast producera förnybar energi, medan medborgarenergigemenskaper också kan producera icke-förnybar el. De överlappar varandra när det gäller styrning och syfte (se [figur 3](#)). Kommissionen har visserligen utfärdat en vägledning för att klargöra definitionerna av energigemenskaper, men nationella myndigheter och intressenter² har påtalat att de är tvetydiga och skapar förvirring. I [ruta 1](#) finns några exempel på energigemenskaper.

Figur 3 | Medborgarenergigemenskaper och gemenskaper för förnybar energi – viktiga skillnader och gemensamma principer

Källa: Revisionsrätten, på grundval av direktiv (EU) 2018/2001 och direktiv (EU) 2019/944.

² Se till exempel *Q&A: What are "citizen" and "renewable" energy communities?*, REScoop.eu, 2019; *Citizens' Energy Package: citizens' engagement, energy communities and prosumerism*, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, 2025, punkterna 1.2 och 5.5.

Ruta 1

Exempel på energigemenskaper

”La Buona Fonte” är en italiensk gemenskap för förnybar energi som grundades 2021. Den installerade en solenergianläggning på 19kW i en nedlagd skola som producerar 20 MWh om året, varav en tredjedel delas mellan gemenskapens 25 medlemmar. Under 2024 använde gemenskapen sina intäkter på 1 500 euro till sociala projekt, till exempel till väg- och gatuutrustning och skolverksamhet.

Det nederländska energikooperativet **”Vrijstad Energie”** grundades 2014 och har 375 medlemmar. Det förvaltar solfångartak och solfångarparker (1,3 MW) och vindkraftverk (6 MW). Kooperativet informerar även allmänheten om förnybar energi och energisparande.

Carport med solceller som genererar förnybar el och laddar elbilar (© Amar Sjauw En Wa)

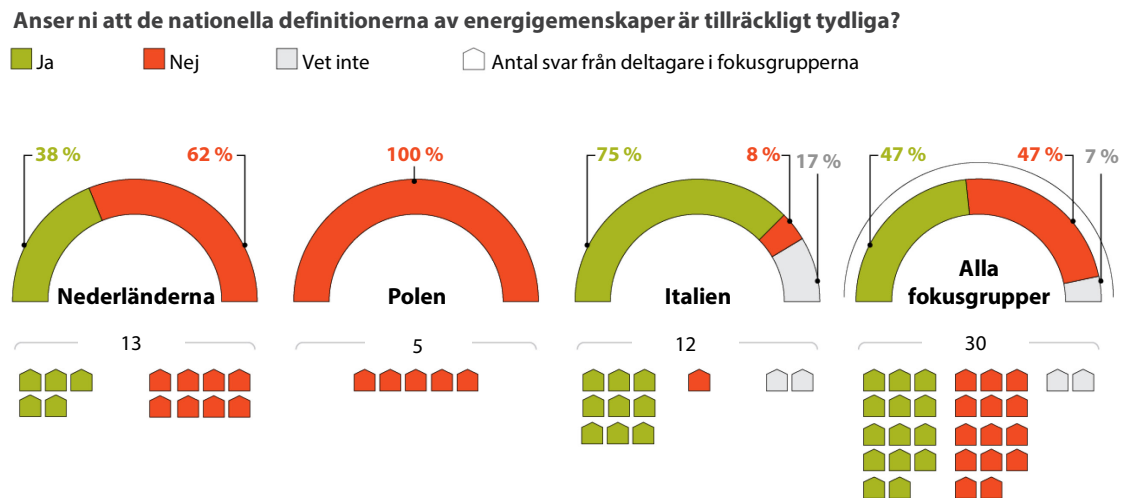
Medlemmar i gemenskapen framför sina vindkraftverk

- 19** Vi konstaterade att två av de fyra granskade medlemsstaterna använder begrepp för energigemenskaper som inte motsvarar EU:s definitioner. I juli 2025 hade **Nederländerna** endast energikooperativ: invånarägda organisationer där medlemmarna gemensamt producerar, använder eller handlar med förnybar energi, men som inte grundar sig på EU:s rättsliga ram. Landet har **antagit** en enda definition av energigemenskaper, som omfattar både gemenskaper för förnybar energi och medborgarenergigemenskaper, i ny lagstiftning som träder i kraft 2026. **Polen** har **införlivat** definitionerna av både gemenskaper för förnybar energi och medborgarenergigemenskaper i ett enda begrepp – medborgarenergigemenskaper – för att slippa ha två definitioner av energigemenskaper som bedriver liknande verksamhet. Landet använder även två äldre nationella begrepp, **energikooperativ** och **energikluster**, som liknar energigemenskaper men inte baseras på EU:s rättsliga ram och som kompletterar organisationsstrukturer med en särskild rättslig status³ ("kollektiva prosumenter", "virtuella prosumenter" och "hyresgästprosumenter").
- 20** I den här rapporten använder vi för enkelhetens skull ordet "gemenskaper" när vi hänvisar till alla energigemenskaper i de fyra granskade medlemsstaterna, inbegripet nederländska kooperativ och polska kooperativ och kluster, eftersom de har liknande mål även om de inte motsvarar de officiella EU-definitionerna.
- 21** Av dem som deltog i våra fokusgrupper (se **bilaga I**) ansåg hälften att de nationella definitionerna av energigemenskaper var otydliga (se **figur 4**).

---

³ Life Loop, ConnectHeat, Comanage, Tandems, *Enabling frameworks for energy communities: a state of play*, Energy Cities, 2025, s. 24.

Figur 4 | Hälften av de svarande anser att de nationella definitionerna av energigemenskaper är otydliga

Källa: Europeiska revisionsrätten, på grundval av fokusgrupper.

- 22** Vår analys visade att invånarna genom EU-direktiven kan använda alternativa organisationsmodeller för att bedriva verksamhet som liknar gemenskaper för förnybar energi och medborgarenergigemenskaper, till exempel kollektiv egenanvändning, men de skiljer sig från dessa i fråga om etableringskrav, styrning, syfte och tillgång till fördelar. Denna variation medför flexibilitet men kan också göra det svårt att främja utvecklingen av energigemenskaper. Detta gäller särskilt för flerbostadshus, som var boendeformen för 48 % av EU:s befolkning 2023, där invånarna redan är kollektivt organiserade (se [ruta 2](#)). Kommissionen har inte utfärdat någon vägledning för att klargöra de olika alternativ som finns för lägenhetsinnehavare – från enkel kollektiv egenanvändning till en fullt etablerad energigemenskap – vilket skulle hjälpa dem att göra välgrundade val och delta i energigemenskaper. Polen och Rumänien uppgav att det vore värdefullt med en sådan vägledning.

Ruta 2

Energigemenskaper i flerbostadshus

Flerbostadshus [har stora ytor för installation av solcellspaneler](#). Enligt det andra direktivet om förnybar energi får lägenhetsinnehavare verka som "egenanvändare av förnybar energi som agerar gemensamt", där flera konsumenter som är belägna i samma byggnad eller flerbostadshus kan organisera sig för att producera, förbruka, lagra och sälja egenproducerad förnybar el. Medlemsstaterna får tillåta sådana arrangemang utan att kräva att en juridisk person bildas. I de fyra granskade medlemsstaterna kan lägenhetsinnehavare organisera sig gemensamt för att

- installera anläggningar för förnybar energi,
- dela energi, antingen genom att använda den energi som produceras för gemensamma utrymmen för att minska de boendes avgifter eller genom att fördela den producerade energin – eller den vinst som genereras av försäljningen av energin – till de boende,
- sälja den energi som produceras.

Samma konsumenter kanske vill gå längre och ägna sig åt annan verksamhet eller nå ut till andra bostadshus eller småföretag genom att bilda en energigemenskap. Det måste ske via en juridisk person. Enligt kommissionen kan de inte använda den befintliga ägarföreningen – den rättsliga strukturen för att agera kollektivt och förvalta gemensamma utrymmen – för att registrera sig som energigemenskap eftersom medlemskap i ägarföreningar är ett rättsligt krav. I en energigemenskap är däremot medlemskapet frivilligt och öppet. I stället skulle de – precis som husägare – behöva bilda en helt ny separat juridisk person. För lägenhetsinnehavare kan behovet av att bilda en annan administrativ struktur utöver den befintliga fastighetsförvaltningen vara oklart och uppfattas som betungande, vilket bromsar utvecklingen av energigemenskaper.

- 23** EU:s oklara definitioner av energigemenskaper, den inkonsekventa användningen av dessa begrepp i två granskade medlemsstater och bristen på tydlighet när det gäller de olika organisationsmodellerna som invånarna har för att kollektivt bygga anläggningar för förnybar energi, dela den producerade energin eller sälja elöverskottet, riskerar att avskräcka invånare från att delta. Dessa faktorer kan också försena bildandet av energigemenskaper.

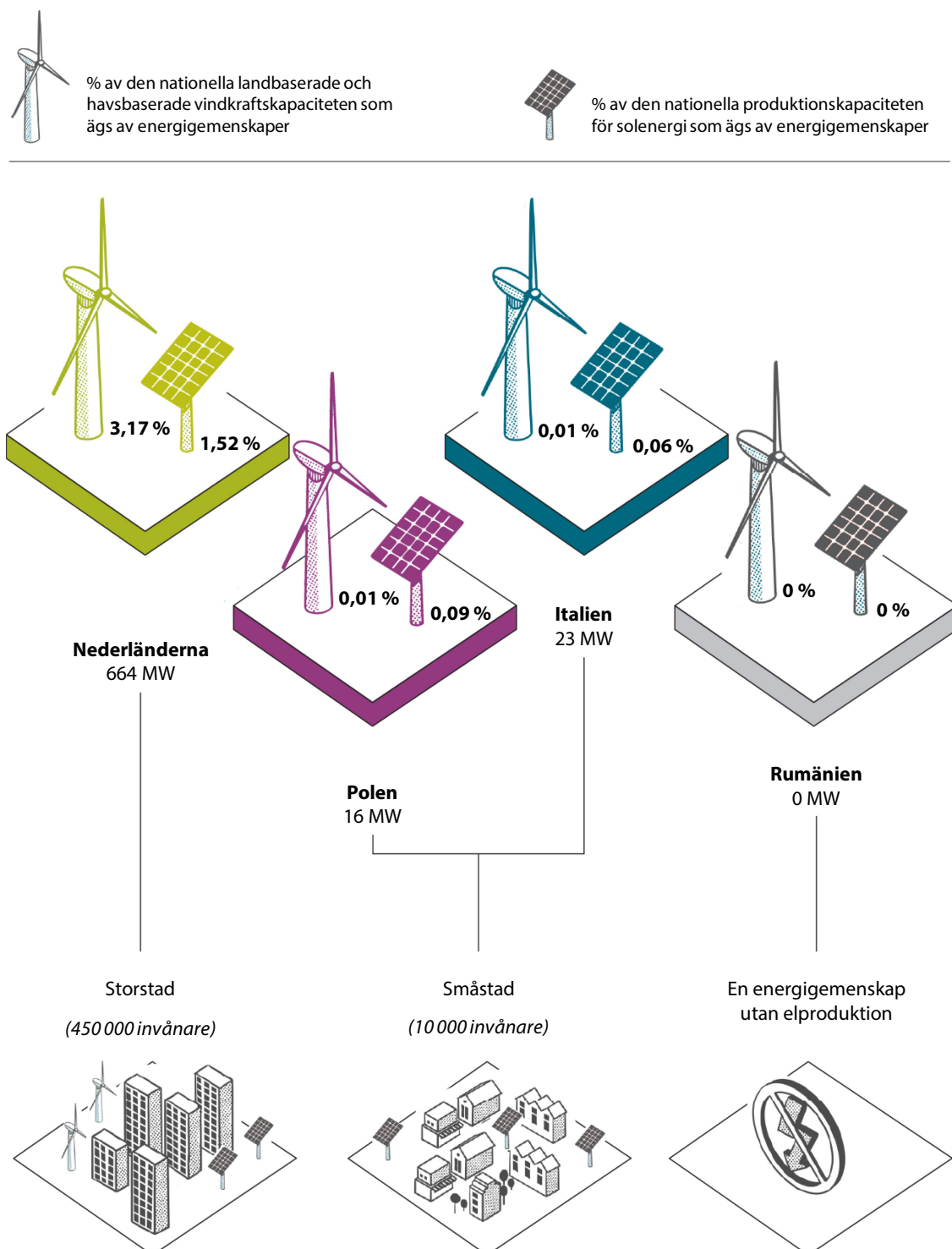
Energigemenskapernas förväntade bidrag till produktionen av förnybar energi överskattades

- 24** I konsekvensbedömningen av det andra direktivet om förnybar energi 2016 lutade sig kommissionen mot en studie av en konsult, CE Delft⁴, som angav att *senast 2030 skulle energigemenskaper kunna stå för mer än 50 GW vindkraft och mer än 50 GW solenergi, det vill säga de skulle kunna äga 17 % respektive 21 % av den installerade kapaciteten i EU.* Kommissionens förväntningar grundade sig på begreppet energigemenskaper i vid bemärkelse, eftersom EU:s definitioner i direktiven ännu inte hade antagits. Nio år senare undersökte vi om denna uppskattning var realistisk.
- 25** *Figur 5* visar 2024 års produktionskapacitet för solenergi och vindkraft i energigemenskaperna i de granskade medlemsstaterna. I **Polen** och **Italien** bidrog de med ungefär 0,1 % av produktionskapaciteten för solenergi och 0,01 % av produktionskapaciteten för vindkraft i januari 2025. De bidrog i större utsträckning i **Nederländerna** – med 1,5 % respektive 3,2 %. Den kombinerade energin i dessa gemenskaper skulle kunna driva en stor stad i **Nederländerna** och en liten stad i **Polen** eller **Italien**. I **Rumänien** producerar den enda existerande energigemenskapen ingen el.

---

⁴ CE Delft, *The potential of energy citizens in the European Union*, september 2016.

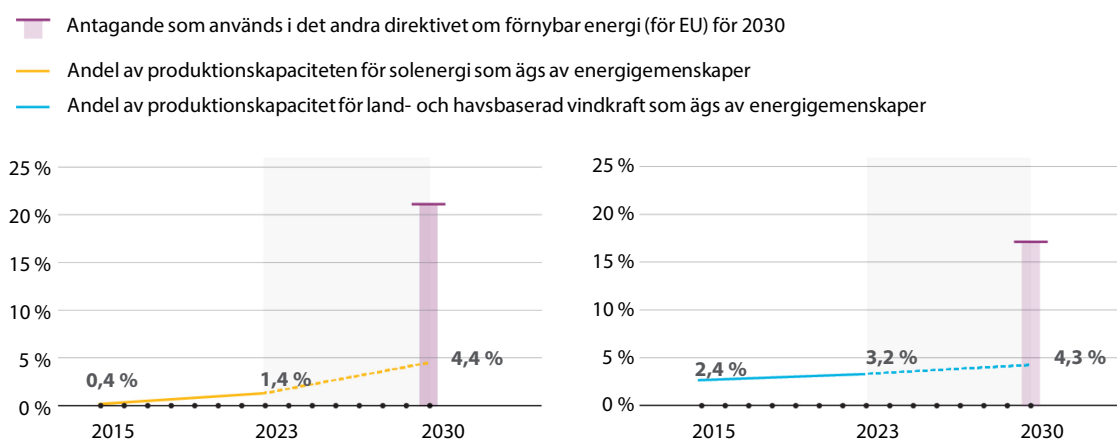
Figur 5 | Energigemenskapernas bidrag till energikapaciteten för solenergi och vindkraft i de granskade medlemsstaterna (2024)

Källa: Revisionsrätten, på grundval av uppgifter från Eurostat, den nationella tillsynsmyndigheten och klimat- och miljöministeriet i Polen, [stiftelsen HIER](#) i Nederländerna, Gestore dei Servizi Energetici ([GSE](#)) i Italien och energiministeriet i Rumänien.

26 År 2024 utfärdade CE Delft⁵ fyra prognoser om energikooperativens potential fram till 2030 i **Nederländerna**, med hjälp av uppgifter från 2023. Nederländska energikooperativ är numera väl utvecklade, vilket gör dessa prognoser mer tillförlitliga än dem i **kommissionens konsekvensbedömning från 2016**. Vår analys (se **figur 6**) visar att energikooperativ i **Nederländerna** skulle kunna bidra med omkring **4,4 % av produktionskapaciteten för solenergi** och **4,3 % av produktionskapaciteten för vindkraft** 2030 – vilket är långt under de 21 % och 17 % som uppskattades 2016.

Figur 6 | Andel av produktionskapaciteten för förnybar energi som ägs av energigemenskaper i Nederländerna

Anm.: Vi anpassade CE Delfts analys genom att lägga till nationell havsbaserad vindkraftskapacitet (som inte ingick i CE Delfts ursprungliga arbete) och utgick från att energikooperativ inte skulle äga sådana tillgångar med tanke på vad de kostar. Vi använde också det mest realistiska scenariot enligt CE Delft.

Källa: Revisionsrättens analys, på grundval av *The potential of energy citizens in the European Union*, CE Delft, 2016; *Potential energy communities. Study into the potential of energy communities in the Netherlands*, CE Delft, 2024, *Electricity production capacities for renewables and wastes*, Eurostat, 2025, *Development Framework for Offshore Wind Energy* på beställning av det nederländska ministerrådet, 2022.

27 Sammanfattningsvis anser vi att energigemenskapernas förväntade bidrag till produktionskapaciteten för förnybar energi, enligt prognosen i **konsekvensbedömningen av det andra direktivet om förnybar energi från 2016**, var alltför optimistiskt.

⁵ CE Delft, *Potential energy communities. Study into the potential of energy communities in the Netherlands*, oktober 2024.

EU-målet är ambitiöst men saknar relevans, mätbarhet och nationellt stöd

- 28** Kommissionen har tagit med ett mål för energigemenskaper i [EU-strategin för solenergi](#): ”EU och medlemsstaterna kommer att arbeta tillsammans för att (...) inrätta minst en energigemenskap för förnybar energi i varje kommun med en befolkning som överstiger 10 000 personer senast 2025.” Kommissionen förklarade att målet var resultatet av en politisk iterativ process. Den beaktade synpunkter från Europaparlamentet⁶ och ett [ståndpunktsdokument](#) från REScoop.eu och Energy Cities⁷, som båda mottogs i samband med samrådet med intressenter om EU-strategin för solenergi. Vi kunde inte hitta någon motivering till hur det EU-mål som kommissionen föreslog hade fastställts, vare sig i EU-strategin för solenergi, i konsekvensbedömningen från 2016 eller i något annat offentligt eller internt kommissionsdokument.
- 29** Vi bedömde om målet är specifikt, mätbart, uppnåbart, relevant och tidsbundet (SMART). Vi anser att EU-målet är ambitiöst och visar att EU stöder utvecklingen av energigemenskaper. Målet är även **specifikt** (antalet energigemenskaper som baseras på förnybar energi) och **tidsbundet** (senast 2025).
- 30** Men målet är **svårt att mäta**: termen energigemenskap baserad på förnybar energi som används i målet motsvarar inte EU:s officiella definitioner av energigemenskaper (se punkt **18**). Enligt kommissionen omfattar målet energigemenskaper för förnybar energi, men även medborgarenergigemenskaper som producerar förnybar el. Vidare finns det ingen vägledning som anger vad målet bör omfatta – till exempel om det täcker olika nationella definitioner av energigemenskaper, såsom energikooperativ i **Nederländerna** och **Polen** (se punkt **19**) eller andra organisationsformer av kollektiv egenanvändning.

---

⁶ Greens/EFA group, [Letter to President Von der Leyen](#), 2022, s. 2–3.

⁷ REScoop.EU och Energy Cities, [Position paper on Consultation on the EU solar strategy - common response](#), 2022.

- 31** Kommissionen analyserade inte heller om målet var **uppnåbart**. Vi anser även att det saknar **relevans** när det gäller de förväntade fördelarna med gemenskaper (se [figur 2](#)). Till exempel kvantifierar det inte antalet deltagande invånare och mäter inte heller produktionskapaciteten för förnybar energi. Invånarnas bidrag till energiomställningen skulle framgå tydligare om dessa två aspekter togs med och övervakades. De här aspekterna togs upp redan i kommissionens konsekvensbedömning och följs upp av vissa medlemsstater (se [ruta 3](#)). REScoop.eu⁸ uppgav också att det nuvarande övervakningssystemet inte ger tillräcklig inblick i energigemenskapernas bidrag till produktionen av förnybar energi eller till invånarnas självbestämmande i energiomställningen.

Ruta 3

Exempel på medlemsstater som följer upp antalet gemenskapsmedlemmar och produktionskapaciteten för förnybar energi

I **Nederländerna** följer en statligt medfinansierad stiftelse, HIER, upp antalet gemenskapsmedlemmar och produktionskapaciteten för förnybar energi eller gör uppskattningar (utifrån en siffra för det föregående året eller en låg schablonsats).

I **Italien** följer den nationella byrån för främjande av förnybar energi (GSE) upp produktionskapaciteten och produktionstypen i varje gemenskap och håller reda på medlemmarnas personuppgifter samt andra uppgifter såsom lagringskapacitet.

I **Polen** följer det nationella stödcentrumet för jordbruk upp antalet medlemmar i varje energigemenskap samt produktionskapaciteten och produktionstypen.

Källa: HIER:s webbplats, GSE:s webbplats och det nationella stödcentrumet för jordbruks webbplats.

- 32** Enligt [styrningsförordningen](#)⁹ ska medlemsstaterna i sina nationella energi- och klimatplaner inkludera *"[i] tillämpliga fall, andra nationella utvecklingsbanor och mål, inklusive utveckling och mål [...] även för gemenskaper för förnybar energi"*. Vi undersökte om myndigheterna hade ställt sig bakom EU-målet genom att återge det i de nationella energi- och klimatplanerna.

⁸ REScoop.eu, [Response to the Commission's call for evidence on the Citizens Energy Package](#), september 2025, s. 18.

⁹ [Förordning \(EU\) 2018/1999](#) om styrningen av energiunionen och av klimatåtgärder, bilaga I.

- 33** Vi konstaterade att enligt kommissionens vägledning¹⁰ var det frivilligt att ta med mål för energigemenskaper i de nationella energi- och klimatplanerna, i linje med ordalydelsen i förordningen. Det medförde att endast **Italien** och **Polen** återspeglade mål för energigemenskaper i sina planer (se [ruta 4](#)), men de var inte helt anpassade till EU-målet. I sina rekommendationer om utkastet till nationella energi- och klimatplaner tog kommissionen inte upp avsikten av mål i fråga om energigemenskaper de fall då sådana inte fanns med i planerna eller var felaktigt anpassade, eftersom nationella mål inte är ett rättsligt krav enligt [styrningsförordningen](#).

Ruta 4

Mål för energigemenskaper i Italien och Polen

I sin nationella energi- och klimatplan hänvisade **Italien** till en åtgärd på 2,2 miljarder euro från faciliteten för återhämtning och resiliens (*faciliteten*) som var inriktad på kollektiv egenanvändning och gemenskaper för förnybar energi i kommuner med färre än 5 000 invånare där målet var att utveckla en kapacitet för förnybar energi på minst 2 GW senast 2026. Åtgärden är dock inte anpassad till EU-målet, som fastställts för kommuner med över 10 000 invånare, och den har inte något mål för antalet gemenskaper. I juli 2025 [utvidgade Italien](#) målet inom faciliteten för återhämtning och resiliens till kommuner med upp till 50 000 invånare.

Polen uppskattade att landet skulle kunna ha 300 energigemenskaper – en tredjedel av Polens 881 kommuner med mer än 10 000 invånare – senast 2030 och inte 2025 som i EU-målet.

Källa: Den slutliga uppdaterade [nationella energi- och klimatplanen för Italien](#), juni 2024, utkast till uppdaterad [nationell energi- och klimatplan för Polen](#), mars 2024 (den slutliga uppdaterade nationella energi- och klimatplanen har inte offentliggjorts).

- 34** Sammantaget kan vi konstatera att kommissionen grundade EU-målet för energigemenskaper på ett samråd med intressenter, men vi kunde inte hitta någon motivering till hur målet hade fastställts. Även om EU-målet är ambitiöst, specifikt och tidsbundet är det inte helt relevant och svårt att mäta, och kommissionen har inte utrett om det går att uppnå. Vidare återspeglar inte medlemsstaterna EU-målet fullt ut i sina nationella energi- och klimatplaner, vilket tyder på ett litet nationellt egenansvar. Det finns risk för att dessa begränsningar gör EU-politiken mindre ändamålsenlig.

¹⁰ Europeiska kommissionen, *Kommissionens tillkännagivande om vägledning för medlemsstaterna vid uppdateringen av de nationella energi- och klimatplanerna för 2021–2030*, 2022; kommenterad mall i bilaga I (del I, avsnitt A) till styrningsförordningen för utarbetande av de uppdaterade nationella energi- och klimatplanerna.

Övervakningen är otillräcklig och EU-målet för 2025 kommer sannolikt inte att uppnås

- 35** Vi bedömde om kommissionen hade infört ett övervakningssystem, baserat på tillförlitliga och enhetliga uppgifter, för att följa upp framstegen mot EU-målet, i linje med [kommissionens åtagande](#)¹¹ att ”övervaka framstegen med genomförandet av detta initiativ en gång om året”. Vi kontrollerade också om den rapporterade framsteg mot detta mål.
- 36** Vi konstaterade att kommissionen 2024 förlitade sig på en *ad hoc*-inventering av energigemenskaper som en konsult hade sammanställt för att följa upp antalet energigemenskaper. Inventeringen innehåller gemenskaper som inte har inrättats i enlighet med EU:s definitioner, till exempel cirka 700 energikooperativ i **Nederländerna** (se punkt **19**), och andra organisationsmodeller för kollektiv egenanvändning, till exempel i **Polen**. Det anges inte heller vilka gemenskaper som är ”baserade på förnybar energi”. Kommissionen är medveten om dessa nackdelar och planerar att korrigera inventeringen via [Citizen Energy Advisory Hub](#), ett EU-initiativ som ger tekniskt stöd till invånare och lokala intressenter som energigemenskaper. Kommissionen matchade inte energigemenskaperna med befolkningen i de kommuner där de ligger för att övervaka framsteg mot EU-målet. Den planerar att göra det 2026, efter den tidsfrist som fastställts för målet. I december 2025 hade kommissionen inte offentliggjort någon rapport om framstegen mot EU-målet.

---

¹¹ Europeiska kommissionen [En EU-strategi för solenergi, COM\(2022\) 221](#).

- 37** Vi konstaterade att ingen av de granskade medlemsstaterna följer upp nationella framsteg mot EU-målet genom att matcha energigemenskaper med kommuner. **Polen** och **Italien** har ett register, kontrollerar att gemenskaper uppfyller de nationella rättsliga kraven och uppdaterar sitt register en gång i veckan eller månaden. I **Nederländerna** uppdaterar **HIER**¹² en förteckning över energigemenskaper en gång om året och kontrollerar då deras stadgar och verksamhetsstatus. **Rumänien** har inget registreringsystem eller någon inventering av kommuner. Vidare har varken **Nederländerna** eller **Polen** utfärdat någon vägledning för att klargöra huruvida kooperativ som inte har inrättats i enlighet med EU:s definitioner bör registreras på samma sätt (se punkt **30**). Kommissionen gav visserligen medlemsstaterna viss vägledning¹³ om hur man registrerar gemenskaper, men vägledningen var inte tillräckligt inriktad på de viktigaste aspekter som behövs för övervakning på EU-nivå (t.ex. huruvida gemenskaperna är baserade på förnybar energi).
- 38** Bristen på systematisk övervakning utifrån tillförlitliga och enhetliga uppgifter gör att nationella myndigheter och EU-myndigheter inte kan bedöma vilka framsteg som gjorts mot EU-målet, vidta korrigerande åtgärder om målet sannolikt inte kommer att uppnås och anpassa politiken i enlighet med det.
- 39** Vi kontrollerade om EU var på väg att uppnå sitt mål i början av 2025. Vi fick den inventering – där alla medlemsstater är med – som kommissionen fick i november 2024. Trots sina begränsningar (se punkt **36**) anser vi att det är den bästa inventeringen av gemenskaper som finns tillgänglig för närvarande. Vi uppdaterade den med uppgifter som samlats in från de granskade länderna i mars 2015. Slutligen kartlade vi gemenskaperna i förhållande till kommuner med mer än 10 000 invånare för att bedöma framstegen mot EU-målet.
- 40** Såsom framgår av **figur 7** har Danmark, **Nederländerna** och Irland gjort goda framsteg mot EU-målet. Andra länder hade inte kommit lika långt: till exempel hade mindre än 10 % av kommunerna med mer än 10 000 invånare i **Polen**, **Italien** och **Rumänien** en energigemenskap. EU hade i genomsnitt uppnått omkring 27 % av sitt mål.

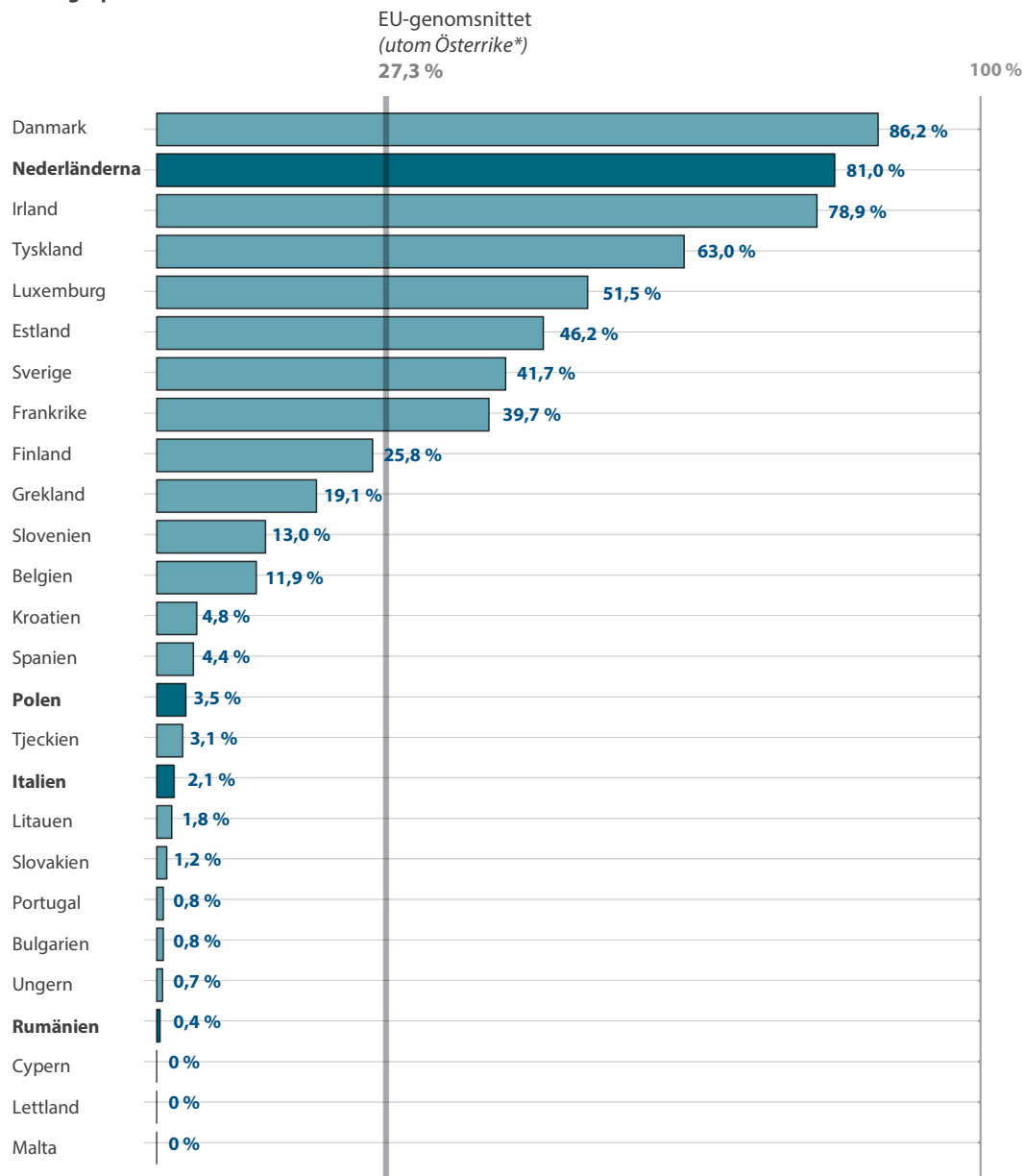
---

¹² HIER, *Lokale Energie Monitor*, 2024.

¹³ Se t.ex. Europeiska kommissionen, *A roadmap to developing a policy and legal framework that enables the development of energy communities*, s. 40–44.

Figur 7 | Framsteg mot målet för EU-strategin för solenergi

Andel kommuner med mer än 10 000 invånare med minst en energigemenskap baserad på förnybar energi i procent

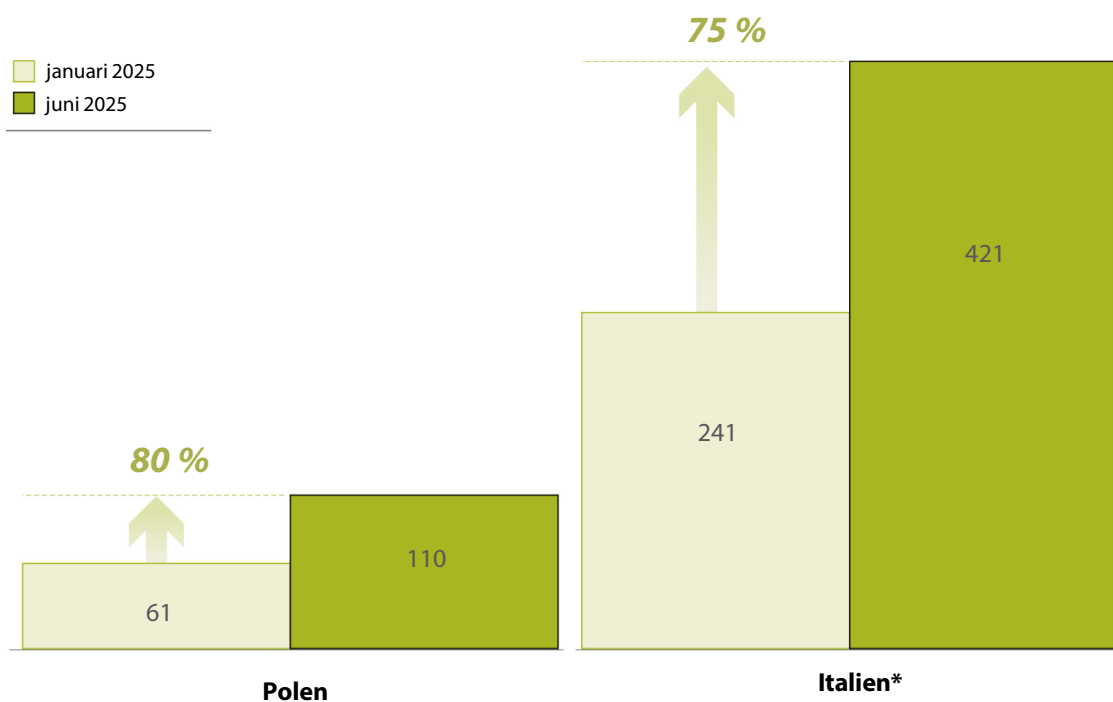

* Databasen Tandem innehåller inga lokaliseringssuppgifter för österrikiska energigemenskaper.

Källa: Revisionsrätten, på grundval av Tandems inventering (november 2024), uppdaterad med uppgifter från nationella register i Nederländerna, Polen, Italien och Rumänien i mars 2025, och Eurostats databas över lokala administrativa enheter från 2023 som visar befolkningen per administrativ enhet.

41 Men energigemenskaperna växte snabbt – med 80 % respektive 75 % – i **Polen** och **Italien** under januari–juni 2025 (se [figur 8](#)). Antalet kooperativ fortsatte att vara relativt stabilt i **Nederländerna** (688 år 2023 och 702 år 2024; uppgifterna för 2025 finns ännu inte tillgängliga) eftersom de redan var många, och antalet förblev oförändrat i **Rumänien** (en energigemenskap). Den här dynamiska tillväxten ger goda utsikter inför den fortsatta utvecklingen av energigemenskaper. Även om det inte går att fastställa ett direkt orsakssamband har ekonomiska incitament i **Polen** (t.ex. minskade nätavgifter) och åtgärder i **Italien** (bl.a. subventioner från faciliteten för återhämtning och resiliens, driftsregler, bättre vägledning, effektiviserad registrering, utökat stödberättigande och större energidelningsområden) sannolikt bidragit till tillväxten av energigemenskaper.

Figur 8 | Utveckling av antalet energigemenskaper mellan januari och juni 2025

* Antal "konfigurationer", dvs. grupper av personer som delar energi i olika kommuner.

Källa: Revisionsrätten, på grundval av Polens och Italiens register.

De granskade medlemsstaterna skapade inte alla nödvändiga förutsättningar för att utveckla energigemenskaper

EU-direktiven har inte införlivats fullt ut

- 42** Medlemsstaterna ålades att införliva direktivet om den inre marknaden för el senast den 31 december 2020 och det andra direktivet om förnybar energi senast den 30 juni 2021. Kommissionen ansvarar för att övervaka medlemsländernas tillämpning av EU-rätten och vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att den efterlevs. Vi kontrollerade om myndigheterna hade införlivat båda direktiven i tid och om kommissionen hade vidtagit åtgärder om införlivandet var försenat eller ofullständigt.
- 43** Vi noterade att de fyra granskade medlemsstaterna uppgav att de hade införlivat det andra direktivet om förnybar energi och direktivet om den inre marknaden för el fullt ut. Men datumen för införlivandet varierade från fem månader till nära fyra år efter tidsfristen för införlivande. Enligt kommissionens kontroller av införlivande i de fyra granskade medlemsstaterna var det bara **Italien** som kunde visa att alla artiklar i båda direktiven om energigemenskaper hade införlivats i juli 2025. **Polen** och **Rumänien** visade att de hade införlivat alla nödvändiga bestämmelser i direktivet om den inre marknaden för el, men inte i det andra direktivet om förnybar energi.
- 44** Som en uppföljning på det bristande införlivandet utfärdade kommissionen formella underrättelser och motiverade yttranden. I juni 2025 hade dock kommissionen inte hänskjutit något av de fyra återstående fallen av bristande införlivande till EU-domstolen (avseende det andra direktivet om förnybar energi i **Nederländerna, Polen** och **Rumänien** och direktivet om den inre marknaden för el i **Nederländerna**).
- 45** Om införlivandet är ofullständigt eller försenat undergrävs inte bara direktivens lagstiftningssyfte, det skapar även osäkerhet för intressenter som vill delta i eller påbörja initiativ för energigemenskaper.

Hälften av de granskade medlemsstaterna lämnade rapporter om den obligatoriska nationella bedömningen av hindren

- 46** Enligt det andra direktivet om förnybar energi ska medlemsstaternas myndigheter bedöma både hindren för och potentialen att utveckla gemenskaper för förnybar energi. Bedömningarna bör ge insikter om de hinder som energigemenskaperna i Europa står inför och utgöra underlag till ett evidensbaserat beslutsfattande på nationell nivå. Vi kontrollerade om de granskade medlemsstaterna lämnade rapporter om sina bedömningar och analyserade dem som fanns tillgängliga.
- 47** Kommissionen samlade in bedömningar från elva medlemsstater (41 %). Den anser dock att flera av dem inte uppfyller kraven i det andra direktivet om förnybar energi: en del är alltför allmänna (t.ex. anges produktionskapaciteten för förnybar energi i allmänhet) eller alltför begränsade i sin omfattning (t.ex. bedömning av hinder men inte av potentialen). Kommissionen använde de här rapporterna när den
- utarbetade rapporten om [hinder och drivkrafter](#),
  - valde ämnen till mötet om den [samordnade åtgärden för det fjärde direktivet om förnybar energi](#).
- 48** I **Nederländerna** offentliggjorde stiftelsen HIER en [bedömning av hinder](#)¹⁴ 2023 och 2024. I april 2024 rapporterade de nederländska myndigheterna i en [skrivelse till parlamentet](#) om de åtgärder som de planerade för att avlägsna dessa hinder. **Polens** klimat- och energiministerium offentliggjorde den [bedömning](#) som krävs enligt direktivet 2024 (se [ruta 5](#)). **Italiens** miljö- och energiministerium hävdade att det hade arbetat med de olika delarna av en sådan bedömning. Men det varken utarbetade eller offentliggjorde någon formell rapport. De två rapporter som **Rumänien** lämnade tar endast upp hinder för marknadstillträde för ny produktion av förnybar el i allmänhet och identifierar inte de särskilda hinder som energigemenskaper står inför. Vidare bedöms inte potentialen att utveckla gemenskaper för förnybar energi i rapporterna.

---

¹⁴ HIER, [Knelpunteninventarisatie energiecoöperaties](#), 2024.

Ruta 5

Exempel på hinder som listas av Polens klimat- och miljöministerium

- **Den rättsliga ramen** för energigemenskaper är uppdelad mellan många olika rättsakter, saknar tydlig tolkning, ändras ofta och är alltför formalistisk. Det skapar rättsosäkerhet och ökar kostnaderna för administration och efterlevnad.
- Energikooperativ drabbas ofta av förseningar eller avslag från nätoperatörer när de försöker **ansluta nya anläggningar för förnybar energi** på grund av att de lokala näten är i dåligt skick.
- **Systemen för ekonomiskt stöd** anses vara otillräckliga, alltför komplexa och svåra att få tillgång till. Kooperativen har svårt att få lån på grund av sina begränsade ekonomiska resultat och låga kreditvärdighet.

*Källa: Revisionsrätten, på grundval av *Analysis of Legal, Administrative and Organisational Barriers Hindering the Development of Energy Communities*, 2024, Polens klimat- och miljöministerium.*

49 Vi konstaterade därför att endast hälften av de granskade länderna lämnade rapporter om sin bedömning av hindren för och potentialen att utveckla energigemenskaper. När sådana bedömningar saknas riskerar både nationella åtgärder och EU-åtgärder att bli mindre ändamålsenliga och bromsa utbyggnaden av energigemenskaper.

Det finns vägledning men den är ofta svår att använda utan experthjälp

50 Kommissionen bör ge medlemsstaterna vägledning (t.ex. riktlinjer, forum för informationsutbyte och utbildning) om stöd till utvecklingen av energigemenskaper. Nationella myndigheter bör i sin tur tillhandahålla vägledning och verktyg (t.ex. mallar, utbildning, rådgivningstjänster och onlineinformation) så att invånare, småföretag och lokala myndigheter lätt kan bilda och driva energigemenskaper. Vi undersökte om kommissionen och medlemsstaterna hade utfärdat tydlig vägledning till stöd för utvecklingen av energigemenskaper.

51 **Europeiska kommissionen** gav stöd till nationella myndigheter och energigemenskaper genom att anordna evenemang (se exempel i [ruta 6](#)) och tillhandahålla vägledning till exempel via [registret över energigemenskaper](#): den offentliggjorde vägledningar om [hinder och drivkrafter](#), [gemensamma kontaktpunkter](#) och [energidelning](#). Kommissionen planerar att göra en del uppdateringar 2026, bland annat en omarbetad EU-omfattande rapport om hinder och ny vägledning via [Citizen Energy Advisory Hub](#).

Ruta 6

Exempel på kommissionens evenemang om energigemenskaper

Vid det årliga [medborgarenergiforumet](#) kan länder utbyta bästa praxis när det gäller konsumentfrågor, däribland energigemenskaper.

Det fjärde direktivet om den samordnade åtgärden för förnybar energi¹⁵, som medfinansieras inom ramen för Horisont 2020 och löper från 2021 till 2026, gör att länder kan utbyta erfarenheter om genomförandet av det andra direktivet om förnybar energi.

Kommissionen anordnade även särskilda seminarier, till exempel om bestämmelserna om medborgarenergifemenskaper i direktivet om den inre marknaden för el i maj 2022 och om egenanvändning, aktiva kunder och energigemenskaper i maj 2025.

- 52** I de fyra medlemsstater som vi besökte var de nationella myndigheterna överlag nöjda med kommissionens stöd. Men de skulle gärna vilja ha fler utbyten om bästa praxis och skräddarsytt stöd, till exempel för att utarbeta sekundärlagstiftning.
- 53** De nationella regeringarna gav också vägledning till stöd för utvecklingen av energigemenskaper. **Nederländerna** medfinansierar två organisationer, [Energie Samen](#) och [HIER](#), som ger stöd till energigemenskaper i form av utbildning, mallar och skräddarsydda administrativa tjänster. De gemenskaper som konsulterades via fokusgrupperna tyckte att detta stöd var tillräckligt och anpassat till deras behov. Men två gemenskaper som vi besökte hade svårt att säkra stöd från kommunala förvaltningar på grund av att det saknades lokal expertis. Frågan [togs även upp](#) av icke-statliga organisationer i **Italien** och **Polen**¹⁶.

¹⁵ CA-RES IV, *Den samordnade åtgärden för direktivet om förnybar energi*, Horisont 2020-projekt, 2021–2026.

¹⁶ Life Loop, ConnectHeat, Comanage och Tandems, *Enabling frameworks for energy communities: a state of play*, Energy Cities, 2025, s. 21 och 24.

- 54** I **Polen** hade flera program som mål att underlätta utvecklingen av energigemenskaper (t.ex. systemet [Energy for Rural Areas loan](#), projektet [RENALDO](#) och [riktlinjer från COMMENCE](#)). Inom dessa initiativ tog man fram handböcker, beräkningsverktyg och utbildningsmaterial. Trots dessa insatser angav hälften av de gemenskaper som konsulterades via fokusgrupperna att de saknade stöd eller så tyckte de att vägledningen var alltför komplex. De icke-statliga organisationer som vi träffade bekräftade att stödet är fragmenterat och inte tillgängligt för icke-expertter.
- 55** I **Italien** innehåller GSE:s webbplats¹⁷ förklarande videofilmer, rättsliga mallar och interaktiva verktyg för registrering och drift av gemenskaper. Nationella myndigheter anordnar också evenemang för att öka medvetenheten. Vid våra diskussioner med energigemenskaper och andra intressenter framkom det att gemenskaperna tyckte att vägledningen var uttömmande och välstrukturerad, men att de ofta upplevde att de behövde professionell hjälp för att tolka den. **Italien** inrättade ett nationellt observationsorgan 2023 för att sprida god praxis, men det hade inte gett några resultat vid tidpunkten för vår revision.
- 56** I **Rumänien** gav [den nationella tillsynsmyndigheten för energi](#)¹⁸ information på begäran, men i april 2025 fanns inget särskilt material allmänt tillgängligt. Ett nätverk av 42 gemensamma kontaktpunkter togs i drift 2025. Energiministeriet uppgav att ytterligare vägledning skulle tas fram så snart sekundärlagstiftningen hade antagits.
- 57** Överlag har kommissionens vägledning på ett ändamålsenligt sätt hjälpt medlemsstaterna och invånarna att utveckla energigemenskaper. I Nederländerna – där fler än hundra kooperativ fanns redan för tio år sedan – är det nationella stödet välstrukturerat, praktiskt och lättillgängligt. I Polen, Italien och Rumänien är däremot den information som finns tillgänglig mer fragmenterad och svårare att använda utan expertstöd, vilket hindrar bildandet av nya gemenskaper.

---

¹⁷ GSE, [Autoconsumo – elenco delle configurazioni](#).

¹⁸ Nationella tillsynsmyndigheten för energi (ANRE), [anre.ro](#) – [Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei](#).

Det finns fortfarande luckor när det gäller invånarnas deltagande och inkluderingen av utsatta hushåll

- 58** Att göra invånarna mer delaktiga och skapa fördelar för utsatta hushåll är ett av kommissionens uttalade mål för energigemenskaper (se [figur 2](#)). I linje med det andra direktivet om förnybar energi var kommissionen och medlemsstaterna skyldiga att se till att gemenskaperna gör invånarna delaktiga. Om fysiska personer prioriteras som medlemmar ökar allmänhetens acceptans för projekt för förnybar energi¹⁹. Enligt det andra direktivet om förnybar energi ska medlemsstaterna också se till att utsatta hushåll får tillgång till gemenskaper. Vi analyserade om kommissionen hade utfärdat rättsliga bestämmelser eller en vägledning för att främja invånarnas och utsatta hushålls deltagande och om medlemsstaterna hade infört lagstiftning eller stödåtgärder i det syftet.
- 59** Kommissionens ursprungliga lagstiftningsförslag²⁰ innehöll en minimitröskel för andelen invånare bland medlemmarna i energigemenskaper, men det kravet fanns inte med i det slutliga direktivet. Enligt kommissionens tolkningsvägledning får medlemsstaterna införa striktare nationella definitioner – till exempel genom att kräva att minst 51 % av medlemmarna med rösträtt ska vara fysiska personer – men det är inte ett krav. Direktivet stöder utsatta hushålls deltagande genom kravet på att de ska ges möjlighet att ansluta sig till gemenskaper för förnybar energi. Kommissionen utfärdade även vägledning²¹ till medlemsstaterna om hur man får utsatta hushåll delaktiga, men de intressenter som vi träffade i de fyra granskade medlemsstaterna kände inte till den. Vidare har den inte uppdaterats mot bakgrund av EU-finansierad forskning från senare tid²² och den politiska utvecklingen, till exempel inrättandet av EU:s sociala klimatfond.
- 60** Ungefär hälften av de energigemenskaper som var med i våra fokusgrupper har invånare som medlemmar (se [figur 9](#)). 40 % erbjuder visst stöd till utsatta hushåll, bland annat fri tillgång till solenergi, ekonomiskt stöd eller energisparande råd (se [figur 10](#)).

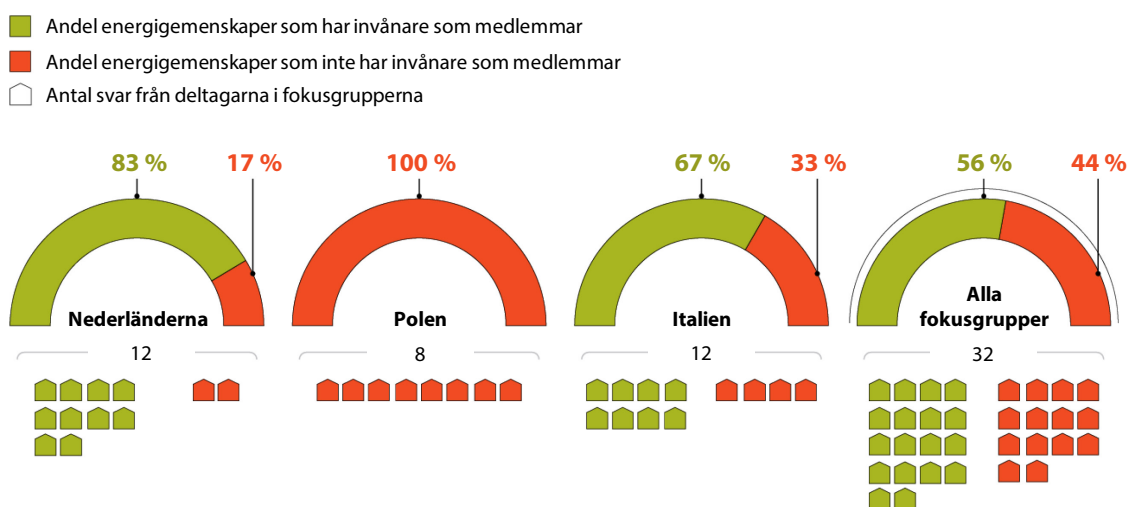
¹⁹ T.ex. *Effects of trust and public participation on acceptability of renewable energy projects in the Netherlands and China*, ScienceDirect, 2019.

²⁰ Europeiska kommissionen, COM(2016) 767 final, 2016.

²¹ Se t.ex. Europeiska kommissionen, arbetsdokument från kommissionens avdelningar, (SWD(2023) 647): *EU guidance on energy poverty*, 2023.

²² Se t.ex. *Territorial Analysis of Decentralised Energy Markets*, ESPON.

Figur 9 | Ungefär hälften av de energigemenskaper som konsulterats har invånare som medlemmar

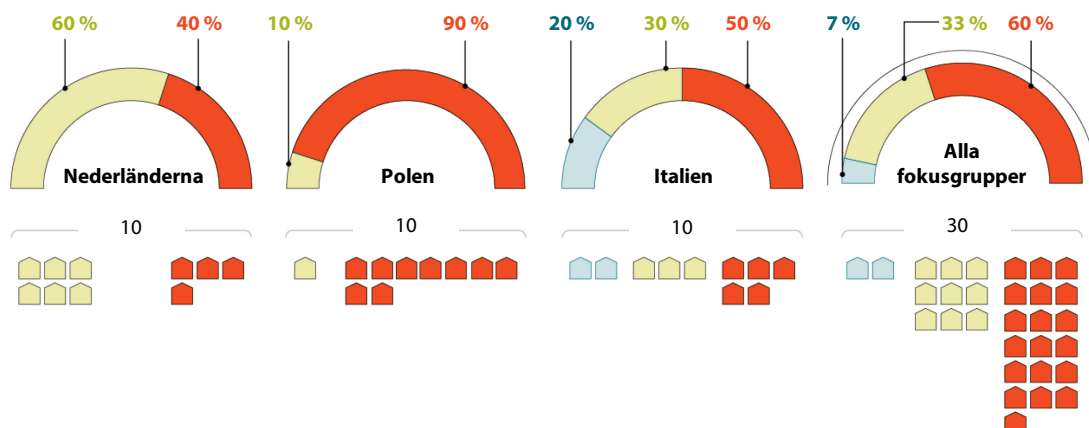

Källa: Revisionsrätten, på grundval av fokusgrupperna.

Figur 10 | 60 % av de energigemenskaper som konsulterats erbjuder inga fördelar för utsatta hushåll

Vilka förmåner (om några) erbjuder ni för utsatta hushåll?

■ Ekonomiska förmåner
■ Icke-ekonomiska förmåner
■ Inga förmåner
 Antal svar från deltagarna i fokusgrupperna, efter revisionsrättens bekräftelse/korrigerig

Källa: Revisionsrätten, på grundval av fokusgrupper och bekräftelse/korrigerig av svaren via internetsökning.

61 Nederländerna kräver inte att energikooperativ ska inkludera invånare eller ge stöd till utsatta hushåll. Men landet har incitament för att inkludera invånare: enligt subventionssystemet för kooperativ energiproduktion (se punkt 78) krävs ett minsta antal deltagare per projekt (en per 5 kW produktionskapacitet) och att alla deltagare har lika rösträtt. 83 % av de nederländska gemenskaper som deltog i fokusgrupperna hade invånare som medlemmar, och 60 % erbjöd fördelar till utsatta hushåll.

- 62 Polen** har inget rättsligt krav på att invånare ska vara med i energikooperativ, kluster eller medborgarenergigemenskaper. Merparten av energigemenskaperna består i själva verket helt och hållet av juridiska personer. I ett slumpmässigt urval om 20 kooperativ (av 94) hade endast 10 % invånare som medlemmar. Enligt det [polska registret](#) som offentliggjordes i augusti 2025 hade de 127 kooperativen i genomsnitt tre till fyra medlemmar per kooperativ: den låga siffran visar institutionella intressenters dominans över invånarna. [Forskning från 2024](#)²³ visade också att de boendes deltagande är för litet. Det finns ingen särskild bestämmelse om utsatta hushålls deltagande. Ingen av de polska gemenskaper som deltog i fokusgrupperna hade några invånare som medlemmar, och endast en erbjöd icke-ekonomiska fördelar för utsatta hushåll.
- 63 Italien** har inget rättsligt krav på att invånare ska vara med i energigemenskaper och kräver inte att de ska stödja utsatta hushåll. För att uppmuntra individer att delta i gemenskaper för förnybar energi utökade Italien i maj 2025 stödberättigandet för hela premieavgiften för delad energi från installationer som finansierats genom faciliteten för återhämtning och resiliens till att även gälla individer. Tidigare var detta stödberättigande begränsat till offentliga och ideella enheter²⁴. Två tredjedelar av de **italienska** gemenskaper som vi konsulterade via våra fokusgrupper hade invånare som medlemmar, och hälften av gemenskaperna gav stöd till utsatta hushåll. Vi identifierade även två regioner där Europeiska regionala utvecklingsfonden ger incitament för att inkludera utsatta hushåll: [en region ger](#)²⁵ extra poäng till projektförslag som tar upp social inkludering och en [annan](#)²⁶ höjer bidragsbeloppet för energigemenskaper som involverar utsatta hushåll.
- 64** 95 % av medlemmarna i den enda **rumänska** energigemenskapen är invånare. Det finns ingen nationell lagstiftning som främjar invånares deltagande. I november 2025 antog **Rumänien lagstiftning** som gör att energigemenskaper kan erbjuda förmånliga priser för utsatta och energifattiga konsumenter²⁷.

---

²³ D. Kostecka-Jurczyk, M. Struś och K. Marak, *The Role of Energy Cooperatives in Ensuring the Energy and Economic Security of Polish Municipalities*, 2024.

²⁴ Dekret från Italiens ministerium för miljö och energitrygghet nr 127 av den 16 maj 2025, artikel 1.1 f ii.

²⁵ Regione Lombardia, *Bando RELOAD CER*, 2025.

²⁶ Regione Lazio, *Avviso pubblico CER – Allegato al Decreto G17990*, 2024.

²⁷ Den rumänska regeringens undantagsförordning nr 59/2025 av den 7 november 2025.

- 65** I **Polen, Italien** och **Rumänien** finns det inga bestämmelser eller incitament för att säkerställa ett minsta antal deltagande invånare, vilket ökar risken för att företag eller kommuner bildar gemenskaper endast för att komma åt riktade förmåner. Denna risk har påtalats av icke-statliga organisationer, till exempel [REScoop.eu](https://rescoop.eu)²⁸, och den rumänska tillsynsmyndigheten²⁹. Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) varnade³⁰ för att *alltför många investeringar görs utan någon verkligt lokal förankring eller gemensamma värden, vilket förstärker en toppstyrd modell som riskerar att möta motstånd från allmänheten*. Den rekommenderar att energisubventioner kopplas till samhällsengagemang och att man ser till att hyresgäster och utsatta invånare inkluderas i energigemenskaper.
- 66** Vår analys visar att invånarna inte är väl representerade i **polska** gemenskaper men att de däremot är det i **nederländska, italienska** och **rumänska** energigemenskaper, även om detta inte är ett krav i lagstiftningen. När det gäller stöd till utsatta hushåll är det bara **Rumänien** som har infört särskild lagstiftning, och **Italien** ger incitament för det ändamålet. Kommissionen utfärdade vägledning om hur man får med sig invånarna, men vägledningen om hur man får utsatta hushåll delaktiga hade inte uppdaterats och de intressenter som vi träffade kände inte till den.

Energigemenskaper i egenskap av producenter av förnybar energi drabbas av stora förseningar när de ska ansluta sig till nätet

- 67** Även om det inte finns några särskilda tidsfrister i EU-rätten för anslutning av energigemenskaper till nätet innehåller [det andra direktivet om förnybar energi, rådets förordning \(EU\) 2022/2577](#) och [direktiv \(EU\) 2023/2413](#) (det tredje direktivet om förnybar energi) bestämmelser som ska påskynda nätanslutningar i olika sammanhang. Vi förväntade oss därför att systemansvariga för distributionssystem skulle behandla ansökningar om nätanslutningar från energigemenskaper lika snabbt som ansökningar från andra producenter av förnybar energi och därigenom fastställa och hålla sig till förutsägbara tidsfrister för att bevilja nättillträde.

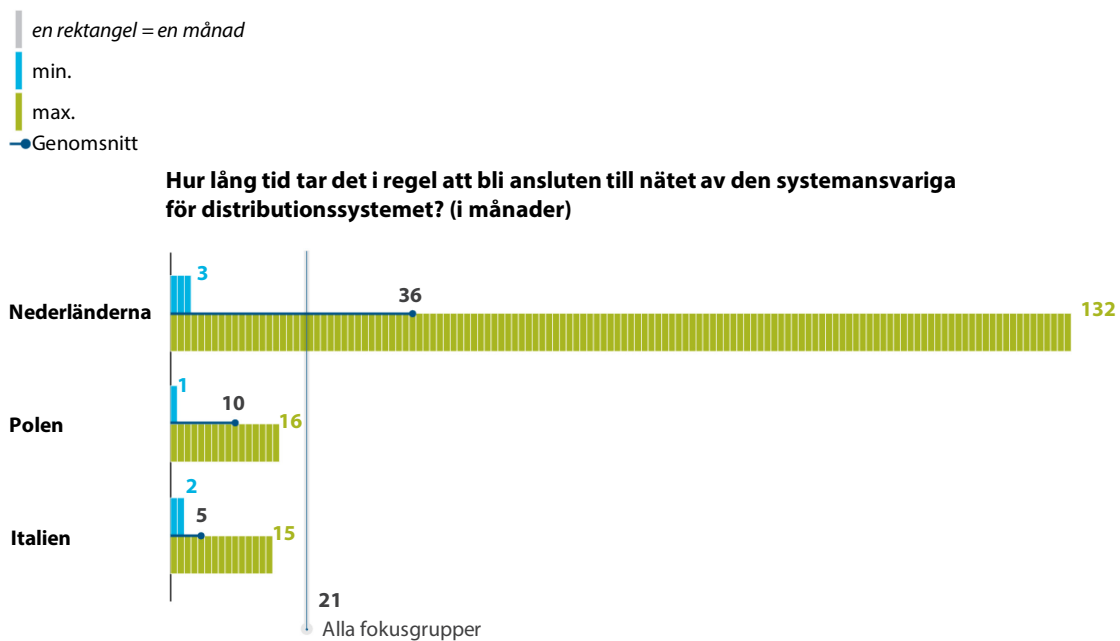
²⁸ REScoop.eu, *Energy communities: building bridges for energy democracy*, maj 2024.

²⁹ ANRE och Rumäniens konkurrenskraftsråd, *slutlig rapport om rättsliga hinder för att ansluta ny kapacitet för förnybar el till det nationella elsystemet*, 2023, s. 75.

³⁰ *Citizens' Energy Package: citizens' engagement, energy communities and prosumerism*, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, 2025, punkt 4.6.

68 De energikooperativ som deltog i våra fokusgrupper hänvisade till anslutningstider på i genomsnitt nästan två år (se [figur 11](#)).

Figur 11 | Tidsramar för nätanslutning för de energigemenskaper som konsulterats varierar kraftigt mellan länderna, där de största förseningarna finns i Nederländerna

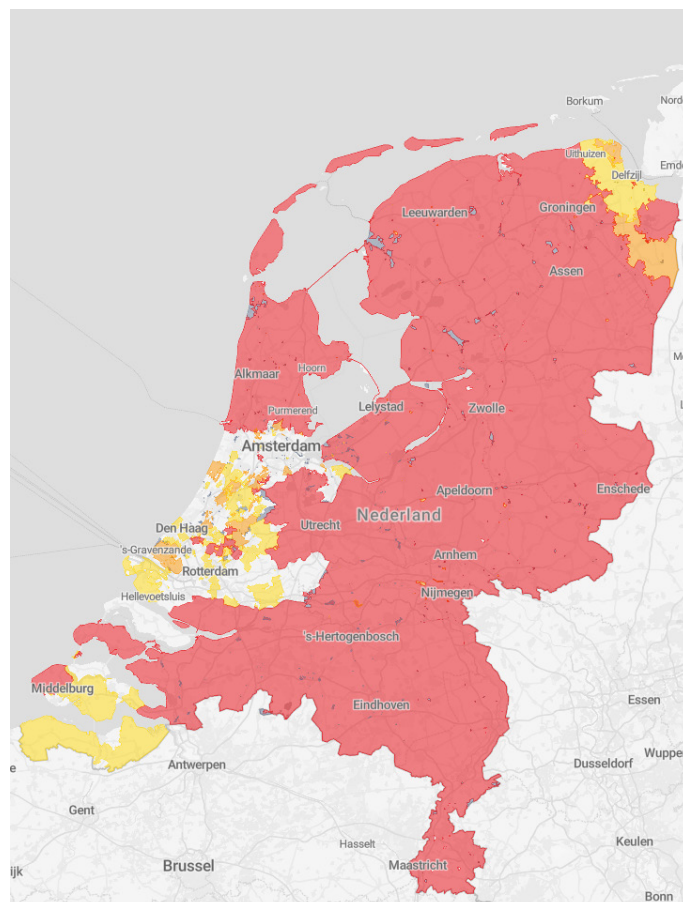
Källa: Revisionsrätten, på grundval av fokusgrupper.

69 Enligt den **nederländska** lagen om energi är det förbjudet att diskriminera användarkategorier vid behandlingen av ansökningar om nätanslutningar. När det gäller anslutningar på högst 50 kW måste tillträde ges inom 84 dagar om inget grävarbete krävs eller 126 dagar i annat fall. En karta över överbelastning i nätet som upprättats av den systemansvariga för distributionssystemet visar dock att överbelastningen i större delen av landet (se [figur 12](#)) hindrar snabb anslutning av projekt för förnybar energi, inbegripet de projekt som föreslås av energigemenskaper. I den [nederländska bedömningen av hinder från 2024](#) erinras om att *anslutningen till elnätet fortfarande är problematisk*. Deltagarna i vår fokusgrupp behövde vänta i genomsnitt 1 000 dagar (tre år) på att bli anslutna. I sådana fall sätter de systemansvariga för distributionssystemen de sökande på en väntelista tills överbelastningen har åtgärdats. En systemansvarig för ett distributionssystem rapporterade att den genomsnittliga anslutningstiden för projekt för förnybar energi ökade från 210 till 280 dagar (+33 %) mellan 2020 och 2024. Från 2024 väntade [mer än 4 GW förnybar kapacitet](#) på att anslutas, det vill säga tillräckligt för att leverera el till tre miljoner människor³¹.

---

³¹ ABN AMRO, [ESG Economist – Dutch grid delays cost up to EUR 376 million every year](#), september 2024.

Figur 12 | Överbelastning i nätet i Nederländerna

Källa: Partners in Energie, *Capaciteitskaart – Totaal afname*, hämtad i juni 2025. © Netbeheer Nederland, powered by Esri Nederland, © MapTiler, © OpenStreetMap contributors.

- 70** Enligt **Polen** är förseningar eller avslag från systemansvariga för distributionssystem det största hindret för utvecklingen av kooperativ (se [ruta 5](#)). Även om en förmånlig anslutningstid på 30 dagar gäller för energikooperativ med mikroanläggningar (upp till 50 kW) behövde deltagarna i vår fokusgrupp vänta i genomsnitt 300 dagar (tio månader) på att bli anslutna.
- 71** **Italien** har inte fastställt några särskilda förfaranden eller prioriteringar för energigemenskaper även om nätoperatörer måste prioritera ansökningar om anslutning från anläggningar för förnybar energi och behandla dem inom särskilda tidsfrister – till exempel inom tio dagar för solenergianläggningar med en kapacitet på upp till 200 kW. Den genomsnittliga anslutningstiden för en stor systemansvarig för distributionssystem var 105 dagar 2024. Deltagarna i vår fokusgrupp hänvisade till en genomsnittlig tidsram på 150 dagar (fem månader) för anslutning till nätet.

- 72** I **Rumänien** finns det inget särskilt förfarande för energigemenskaper. För kapacitet på mindre än 400 kW har systemansvariga för distributionssystem 20 dagar på sig att ansluta nya prosumenter eller befintliga prosumenter om inga kompletterande arbeten krävs. I annat fall har de upp till 62 dagar på sig.
- 73** Också när de är anslutna till nätet sa de energigemenskaper som vi träffade att de systemansvariga för distributionssystemen kan stänga av deras anslutning när elproduktionen överstiger nätkapaciteten. I **Polen** beräknades till exempel [produktionen av sammanlagt 600 GWh förnybar el ha blockerats](#) under det första halvåret 2025³² – en ökning med 34 % jämfört med samma period 2024. Byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter [uppskattade](#) att överbelastningen kostade 4 miljarder euro i EU 2023. Kommissionens gemensamma forskningscentrum [uppskattade](#) att produktionen av mellan 111 och 310 TWh förnybar el i EU skulle kunna blockeras på grund av att nätet är överbelastat 2040.
- 74** Forskare³³ hävdar att genom att energiproduktionen förs närmare förbrukningen kan energigemenskaper bidra till att minska överbelastningen i nätet³⁴ liksom till att minska behovet av att transportera el över långa avstånd³⁵ och på så vis minska energiförlusterna³⁶. Kommissionen betonade också att egenanvändning kan gynna nätet³⁷. Men för att maximera dessa fördelar bör den energi som produceras förbrukas i realtid inom gemenskapen (dvs. varje sekund, allt eftersom den produceras)³⁸. Men så brukar det inte se ut: energigemenskapernas produktionsmönster (t.ex. att solenergiproduktionen når sin topp mitt på dagen och upphör nattetid) motsvarar inte de typiska förbrukningsmönstren (som når sin topp tidigt på morgonen och tidigt på kvällen).

---

³² A. Vassileva, [Poland adds 637 MW of solar capacity in Q1](#), Renewables Now, juli 2025.

³³ P. Ponnaganti, N. Andreadou, A. Purvins och M. Masera. [Flexibility provisions through local energy communities: A review](#), Next Energy, Vol. 1, nr 2, artikel 100022, 2023.

³⁴ [Trading in smart energy communities: the more the merrier?](#), CWI, februari 2024.

³⁵ S. E. Berggren, E. Olausson, K. Tews, P. D. Lund, M. B. Blarke m.fl., [Energy Communities](#), Nordic Energy Research, 2023.

³⁶ I. Diahovchenko och L. Petrichenko, [Assessment of energy losses in power distribution systems with individual prosumers and energy communities](#), The Journal of Engineering, 2023.

³⁷ [In focus: Energy communities to transform the EU's energy system](#), Europeiska kommissionen, december 2022.

³⁸ Knirsch, F., Langthaler, O. och Engel, D., [Trust-less electricity consumption optimization in local energy communities](#), Energy Informatics, 2019.

75 De systemansvariga för distributionssystem som vi träffade i **Nederländerna** och **Polen** underströk att de skulle vara villiga att ansluta nya anläggningar för förnybar el till nätet snabbare om energiproduktionen kombinerades med efterfrågefleksibilitet, belastningsskifte eller energilagring eftersom det skulle göra nätet mindre överbelastat. Forskare³⁹ och intressenter⁴⁰ betonade också behovet av att kombinera utvecklingen av anläggningar för förnybar el med sådana flexibilitetstjänster, särskilt lagring, för att balansera tillgång och efterfrågan varje sekund, minska överbelastningen i nätet vid efterfrågetoppar och öka egenanvändningen. Kommissionen betonade också vikten av att skifta belastningen⁴¹ och kombinera solcellstak med energilagring⁴². Den har också börjat vidta åtgärder, till exempel som en del av [EU:s reviderade regler för förnybar energi och förslaget om påskyndande av tillståndsförfaranden från 2025](#) för att stödja ellagring, men inte specifikt för energigemenskaper. I **Polen** noterade vi att kluster (men inte kooperativ eller medborgarenergigemenskaper) förväntas få lägre avgifter för att installera energilagringssystem när den relevanta åtgärden har antagits av kommissionen. Vi hittade inga sådana incitament i de övriga granskade medlemsstaterna. Nederländerna medgav att *energigemenskaper för närvarande saknar konkreta ekonomiska incitament för att matcha utbud och efterfrågan och för att optimera systemen, vilket eventuellt skulle kunna förvärva överbelastningen i nätet*⁴³.

76 Sammantaget fann vi inga bevis på att energigemenskaper diskriminerades när deras ansökningar om nätanslutning behandlades. Men förseningar och avslag på ansökningar om nätanslutning på grund av att nätet är överbelastat bromsar utvecklingen av energigemenskaper i **Nederländerna** och **Polen**. Enligt forskning, systemansvariga för distributionssystem och kommissionen skulle energigemenskaper kunna anslutas snabbare om de erbjöd flexibilitetstjänster.

---

³⁹ P. Ponnaganti, N. Andreadou, A. Purvins och M. Masera, *Flexibility provisions through local energy communities: A review*, *Next Energy*, vol. 1, artikel 100022, 2023.

⁴⁰ REScoop.eu, *Response to the Commission's call for evidence on the Citizens Energy Package*, september 2025, s. 5 och s. 32–34.

⁴¹ *In focus: Energy communities to transform the EU's energy system*, Europeiska kommissionen, december 2022.

⁴² Europeiska kommissionen, *En EU-strategi för solenergi*, 2022.

⁴³ Skrivelse från ministern för klimat och grön tillväxt till talmannen för det nederländska parlamentet, *The role of energy communities in the energy system*, september 2025.

Ekonomiska incitament för energigemenskaper gör det möjligt med återbetalningstider som stämmer överens med ambitionen i EU-strategin för solenergi

- 77** Bristen på förutsägbar och tillgänglig finansiering har angetts som ett stort hinder för energigemenskaper, särskilt på ett tidigt stadium av projektutvecklingen. För att åtgärda detta anges i [EU-strategin för solenergi](#) att medlemsstaterna bör inrätta en robust stödram för takbaserade system – en typisk energikälla för gemenskaper – på grundval av förutsägbara återbetalningstider som är kortare än tio år. I linje med det andra direktivet om förnybar energi och direktivet om den inre marknaden för el bör energigemenskaper också omfattas av ”kostnadsreflekterande nätavgifter”, vilket betyder att de inte ska belastas med avgifter för kostnader som de inte orsakar och inte heller få undantag från avgifter, vilket skulle lägga den ekonomiska bördan på andra nätanvändare som inte har tillgång till egenanvändning.
- 78** Vi analyserade om ekonomiska incitament för energigemenskaper i de granskade medlemsstaterna ledde till rimliga återbetalningstider. I [tabell 1](#) sammanfattas de ekonomiska incitament som erbjuds energigemenskaper i de medlemsstater som vi besökte.

Tabell 1 | Sammanfattning av de ekonomiska incitament som är specifika för energigemenskaper

Medlemsstat	Undantag från nätavgifter	Stödsystem
Nederländerna	Ej tillämpligt	<ul style="list-style-type: none"> ● Revolverande utvecklingsmedel ● Inmatningspremier för producerad energi
Polen	<ul style="list-style-type: none"> ● Kooperativ: Undantag från avgifter för förnybar energi, kapacitet, kraftvärme och distribution ● Kluster: Undantag från avgifter för förnybar energi och kraftvärme, sänkta avgifter för distributionstjänster ● Medborgarenergigemenskaper Ej tillämpligt 	<ul style="list-style-type: none"> ● Kooperativ och kluster: Stöd från faciliteten till infrastruktur för förnybar energi ● Kooperativ: Nettomätning ● Medborgarenergigemenskaper Ej tillämpligt
Italien	Rörlig del av överföringsavgiften ersätts för el som delas inom gemenskapen	<ul style="list-style-type: none"> ● Inmatningspremie för delad energi ● Stöd från faciliteten till infrastruktur för förnybar energi
Rumänien	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt

Källa: Revisionsrätten.

79 Nederländerna erbjuder inga undantag från nätavgifter, men det finns två typer av stödsystem som är specifika för energikooperativ:

- En revolverande utvecklingsfond som erbjuder lån till energikooperativ för uppstartskostnader i vind- och solenergiprojekt (se [ruta 7](#)).
- Subventionssystemet för kooperativ energiproduktion, en inmatningspremie som beräknas per år och syftar till att göra energikooperativens anläggningar lönsamma.

Ruta 7

Utvecklingsfonden för produktion av förnybar energi i Nederländerna

Kooperativ kan ansöka om räntefria lån (10 000 till 300 000 euro beroende på projektfas; upp till 80 % av utvecklingskostnaderna för vind- och solenergiprojekt), till projektledning, genomförbarhetsstudier, tillståndsansökningar och andra utgifter under det förberedande arbetet. Kooperativet bidrar själv med 20 % genom kontantbidrag eller i form av ideellt arbete.

Lånen är riskfria för kooperativ: om ett projekt annulleras efterskänks lånet, men om projektet når finansiellt avslut återbetalar kooperativet lånet med en avgift, vilket gör fonden självförsörjande. Denna mekanism stärker lokala kooperativa initiativ på ett tidigt stadium, då projekten löper störst risk.

Kommissionen⁴⁴, REScoop.eu⁴⁵, EESK⁴⁶ och andra icke-statliga organisationer⁴⁷ betraktar fonden som god praxis. Enligt REScoop.eu⁴⁸ genererar varje euro i offentliga investeringar 40 euro i privata investeringar.

Källa: Revisionsrätten, på grundval av Energie Samen, Voorwaarden Ontwikkelfonds Opwek voor aanvragers en projecten, juni 2024.

- 80** Vi analyserade återbetalningstiderna för sex kooperativägda projekt. Återbetalningstiden varierade mellan sex och tolv år, i stort sett enligt kommissionens rekommendation för solenergi på tak i [EU-strategin för solenergi](#) (se [figur 13](#)). Variationen speglar förändringar i energipriser och den årligen beräknade inmatningspremien.

⁴⁴ Europeiska kommissionen, *Looking at energy communities through a local authority lens: perceptions, experiences and needs*, 2024. Europeiska kommissionen, *A roadmap to developing a policy and legal framework that enables the development of energy communities*.

⁴⁵ REScoop.eu, *Leveraging European Public Funds to Support Energy Communities*.

⁴⁶ *Citizens' Energy Package: citizens' engagement, energy communities and prosumerism*, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, 2025, punkt 1.3.

⁴⁷ J. Arnould och D. Quiroz, Friends of the Earth, *Energy communities in the EU: Opportunities and barriers to financing*, oktober 2022.

⁴⁸ REScoop.eu, *Response to the Commission's call for evidence on the Citizens Energy Package*, september 2025, s. 27.

Figur 13 | Återbetalningstiderna stämmer överens med förväntningarna i EU-strategin för solenergi, men varierar med energipriser och beräkningen av inmatningspremien

Källa: Revisionsrätten, på grundval av ett energikooperativs finansiella rapporter för 2023 och 2024.

81 I Polen drar energikooperativ nytta av undantag från nätavgifter, nämligen från avgifter för förnybar energi, kapacitet, kraftvärme och distribution. Kluster är undantagna avgifter för förnybar energi och kraftvärme och kan minska sin distributionsavgift (men de måste fortfarande ha kommissionens godkännande av statligt stöd). Dessutom kan både energikooperativ och kluster få stöd från faciliteten för återhämtning och resiliens till infrastruktur för förnybar energi (upp till 90–95 % av kostnaderna) och kooperativ kan också dra nytta av nettomätning: för varje kilowattimme som matas in i nätet får medlemmar ta ut 0,6 kWh gratis på en löpande tolv månadersbasis. Enligt forskning⁴⁹ skulle polska energikooperativ genom dessa mekanismer i teorin få en återbetalningstid på 2,5 till 3 år – vilket stämmer med vår analys av både ett kooperativ och ett kluster som räknar med att få tillbaka sina investeringar inom tre år. Medborgarenergigemenskaper har inte tillgång till några undantag eller stödsystem.

⁴⁹ J. Jasinski, M. Kozakiewicz och M. Sołtysik, *Analysis of the Economic Soundness and Viability of Migrating from Net Billing to Net Metering Using Energy Cooperatives*, Energies, vol. 17, nr 6, 2024.

82 I Italien får gemenskaper undantag från nätavgifter eftersom den rörliga delen av överföringsavgiften återbetalas för el som delas inom gemenskapen. Dessutom ger landet två viktiga incitament för gemenskaper för förnybar energi: en inmatningspremie för den energi som delas inom gemenskapen (beräknad per timme), som betalas i 20 år med cirka 0,10 euro per kWh, och ett kapitalbidrag som täcker upp till 40 % av de stödberättigande investeringskostnaderna och som finansieras genom faciliteten för återhämtning och resiliens. Olika studier visar på återbetalningstider på 5 till 15 år (se [ruta 8](#)). De italienska myndigheterna uppskattade återbetalningstider på 11 till 13 år för fem teoretiska projekt för att motivera nivån på det statliga stödet.

Ruta 8

Exempel på återbetalningstider för italienska gemenskaper för förnybar energi

En ekonomisk genomförbarhetsanalys av en gemenskap för förnybar energi i kommunen Tirano (Lombardiet), som var utrustad med ett kraftvärmeverk för biomassa, ett minivattenkraftverk och ett solcellssystem, visade på en återbetalningstid på omkring 5 år⁵⁰.

En genomförbarhetsstudie av en gemenskap för förnybar energi med energiproduktion och energilagring i Kalabrien visade på en återbetalningstid på mellan 6 och 8 år⁵¹.

En gemenskap för förnybar energi med en maximal produktionskapacitet på 2 MWp under ledning av kommunen Assisi (Umbrien) beräknade en återbetalningstid på cirka 8 till 14 år⁵².

⁵⁰ F. Ceglia, E. Marrasso, C. Roselli och M. Sasso, *Biomass-based renewable energy community: economic analysis of a real case study*, *Energies*, vol. 15, nr 15, 2022.

⁵¹ D. Cirone, R. Bruno, P. Bevilacqua, S. Perrella och N. Arcuri, *Techno-Economic Analysis of an Energy Community Based on PV and Electric Storage Systems in a Small Mountain Locality of South Italy: A Case Study*, *Sustainability*, vol. 14, nr 21, 2022.

⁵² E. Moretti och E. Stamponi, *The Renewable Energy Communities in Italy and the Role of Public Administrations: The Experience of the Municipality of Assisi between Challenges and Opportunities*, *Sustainability*, vol. 15, nr 15, 2023.

- 83 Rumänien** erbjuder inga undantag från nätavgifter, och energigemenskaper är inte berättigade till några stödsystem eller subventioner. Bland de intressenter som vi träffade och i en [färsk rapport från en icke-statlig organisation](#) lyfte man fram detta som en stor utmaning.
- 84** I alla fyra medlemsstater som granskades betalas nätavgifterna i proportion till den el som förbrukas från traditionella leverantörer. När medlemmar i gemenskaper i **Italien** förbrukar den el som de producerar, eller som delas med andra medlemmar, betalar de inte alla tillhörande nätavgifter och minskar på så sätt sitt ekonomiska bidrag till underhåll och utveckling av nätet. Men de är fortfarande anslutna till nätet för att täcka perioder då egenförbrukningen inte räcker till eller inte finns tillgänglig – ett mönster som är gemensamt för alla typer av prosumenter. Det innebär att allt eftersom energigemenskaper och egenanvändning ökar är det konsumenter som inte är en del av sådana gemenskaper eller som inte har tillgång till produktionstillgångar – vanligtvis mindre välbärgade hushåll – som står för en större del av nätkostnaderna⁵³. Ingen av de granskade medlemsstaterna bedömde formellt hur sänkta avgifter, egenanvändning och energidelning påverkar andra konsumenter.
- 85** Med tanke på det stora antalet prosumenter och energikooperativ i **Nederländerna** och införandet av energidelning från januari 2025 är den nederländska tillsynsmyndigheten oroad över denna risk. En lösning skulle kunna vara att utforma fasta – i stället för proportionella – nätavgifter eftersom de medför att bördan fördelas mer rättvist. En annan lösning skulle kunna vara prissättning utifrån användningstid – en dynamisk avgiftsstruktur där elkostnaden varierar beroende på vilken tid på dygnet det är.

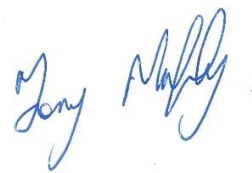
---

⁵³ M. Van Steenberghe, A. D’hulster, J. Weytjens, M. Ovaere och K. Schoors, *Tracking Demographic and Financial Trends in Renewable Energy Cooperative Membership in Belgium Using Survey and Bank Transaction Data*, nr 1093 (2025); G. Koukoufikis, H. Schockaert, D. Paci, F. Filippidou, A. Caramizaru m.fl., *Energy Communities and Energy Poverty*, JRC Science for Policy Report, EUR 31751 EN (Luxemburg: Europeiska unionens publikationsbyrå, 2023), Europeiska miljöbyrån, *Energy prosumers in Europe: Citizen participation in the energy transition*, Europeiska miljöbyråns rapport nr 01/2022 (Luxemburg: Europeiska unionens publikationsbyrå, 2022).

86 Sammantaget visar vår bedömning att det offentliga stödet i **Nederländerna, Polen** och **Italien** möjliggör återbetalningstider som ligger i linje med kommissionens förväntningar. I **Nederländerna** är en revolverande fond ett ändamålsenligt sätt att använda offentliga medel. Den hjälper energikooperativ att täcka initialkostnaderna för vindkrafts- och solenergiprojekt i ett tidigt utvecklingskede, vilket brukar vara en flaskhals. I Rumänien är dock bristen på subventioner ett hinder för etableringen av nya energigemenskaper. Vi konstaterar också att medlemsstaterna inte formellt bedömde hur sänkta nätavgifter påverkade andra konsumenter.

Denna rapport antogs av revisionsrättens avdelning I, med ledamoten Joëlle Elvinger som ordförande, vid dess sammanträde i Luxemburg den 11 februari 2026.

För revisionsrätten

Tony Murphy
ordförande

Bilagor

Bilaga I – Om revisionen

Energigemenskaper

01 Energigemenskaper är juridiska personer som ger invånare, småföretag och lokala myndigheter möjlighet att producera, förvalta, dela och förbruka sin egen energi.

Enligt [kommissionen](#) kan de ge flera fördelar:

- De bidrar till **EU:s mål för förnybar energi** genom att attrahera ytterligare privata investeringar för att uppföra decentraliserade produktionsanläggningar för förnybar energi.
- De gör **invånarna mer delaktiga** – också de som inte kan uppföra egna produktionsanläggningar för energi (t.ex. hyresgäster, låginkomstfamiljer och lägenhetsboende) – för att driva på energiomställningen lokalt. Detta kan göra det lättare att få **allmänhetens acceptans** för lokala projekt för förnybar energi.
- De minskar **energifattigdomen** eftersom den producerade energin kan säljas till nätet eller delas mellan gemenskapernas medlemmar och på så vis säkerställa stabilare elpriser och lägre elräkningar för medlemmarna, bland annat **utsatta hushåll**.

Finansiering, roller och ansvarsområden

02 Som stödmottagare av åtgärder för förnybar energi är energigemenskaper berättigade till stöd från flera EU-fonder, till exempel Europeiska regionala utvecklingsfonden och faciliteten för återhämtning och resiliens. Framför allt faciliteten omfattar åtgärder till en beräknad kostnad av **5,2 miljarder euro** som stöder energigemenskaper antingen direkt eller indirekt (t.ex. genom åtgärder för förnybar energi) och som ska betalas ut senast i december 2026. Energigemenskaper kan till exempel använda dessa medel till att installera solcellspaneler eller bygga vindkraftverk.

03 Kommissionens och medlemsstaternas roller och ansvarsområden sammanfattas i [figur 1](#).

Figur 1 | Roller och ansvarsområden

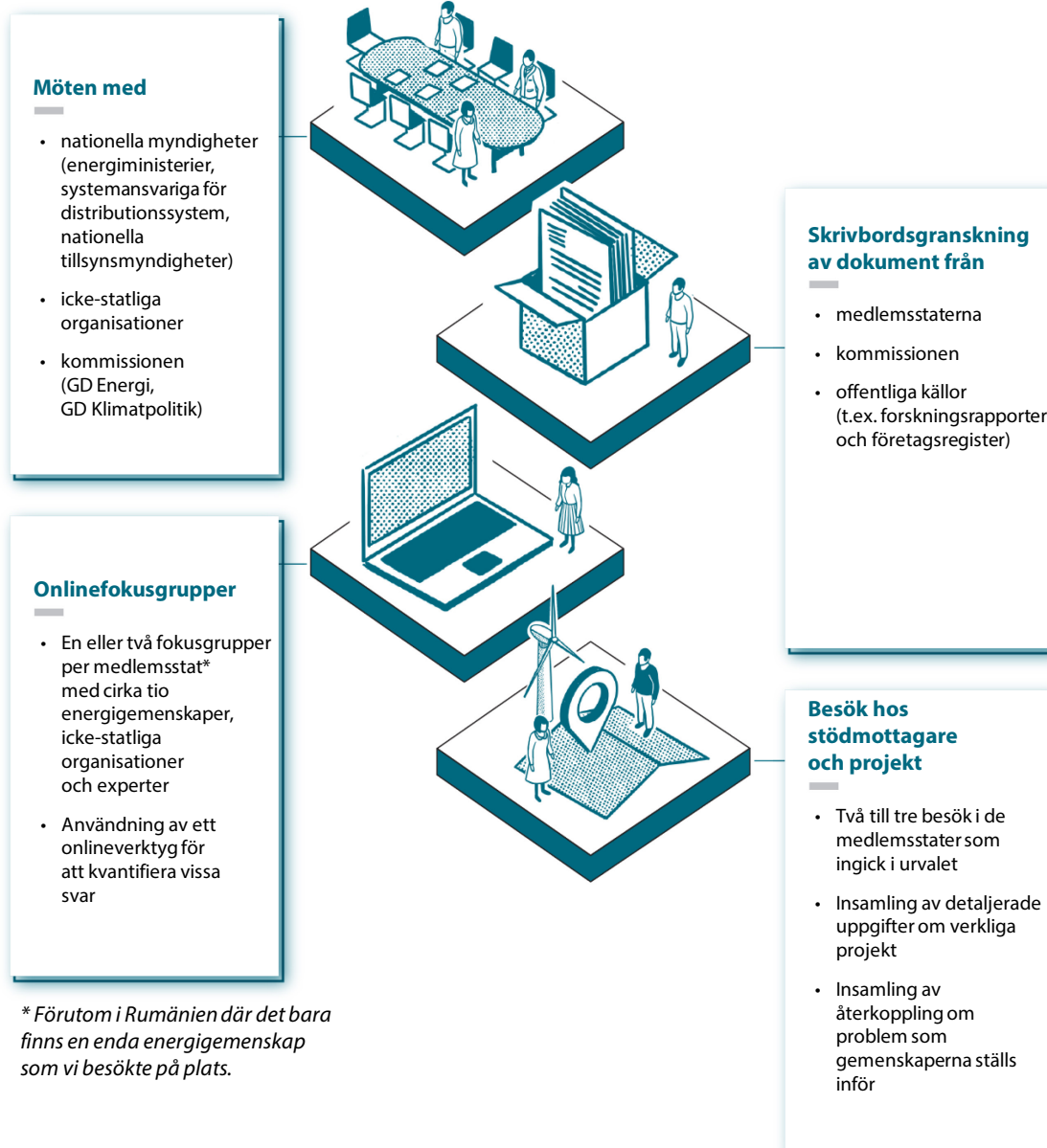

Källa: Revisionsrätten.

Revisionens inriktning och omfattning samt revisionsmetod

- 04** Syftet med vår revision var att bedöma om kommissionen och medlemsstaterna **på ett ändamålsenligt sätt lyckas få med sig energigemenskaper** för att uppnå det EU-mål som fastställs i EU-strategin för solenergi och om de ger de förväntade fördelarna. Vi undersökte därför om
- kommissionen hade fastställt **SMART-mål för EU** som godkänts av medlemsstaterna, övervakas på lämpligt sätt och är på väg att uppnås,
  - kommissionen och medlemsstaterna hade skapat **rätt förutsättningar** för energigemenskaper att utvecklas.
- 05** Revisionen omfattade kommissionen och fyra medlemsstater under perioden december 2020 till juli 2025, ett tidsspänn som motsvarar tidsfristerna för att införliva de aktuella direktiven: [Direktiv \(EU\) 2019/944](#) om den inre marknaden för el och [direktiv \(EU\) 2018/2001](#) om användning av energi från förnybara källor. Revisionen var inriktad på produktionen av förnybar energi, som EU har fastställt ett politiskt mål för, snarare än på andra energitjänster (t.ex. energieffektivitet). Vår [revisionsmetod](#) följer de internationella revisionsstandarder som utfärdats av [Internationella organisationen för högre revisionsorgan \(Intosai\)](#).
- 06** [Figur 2](#) visar hur vi inhämtade bevis för våra iakttagelser. Inom våra fokusgrupper och vid besöken på plats konsulterade vi 2 %, 20 %, 13 % respektive 100 % av gemenskaperna i **Nederländerna, Polen, Italien och Rumänien** (se [tabell 1](#)). EU:s sammanslutning av energigemenskaper och nationella icke-statliga organisationer som företräder energigemenskaper bidrog med ytterligare synpunkter.

Figur 2 | Revisionsmetod

Källa: Revisionsrätten.

Tabell 1 | Fokusgruppernas representativitet och besök på plats

Medlemsstat	Antal energigemenskaper i januari 2025	Deltagare i fokusgrupperna	Gemenskaper som besöktes på plats	Representativitet för revisionsrättens urval
Nederländerna*	702	14	2	2 %
Polen	61	10	2	20 %
Italien**	121	12	4	13 %
Rumänien	1	0	1	100 %

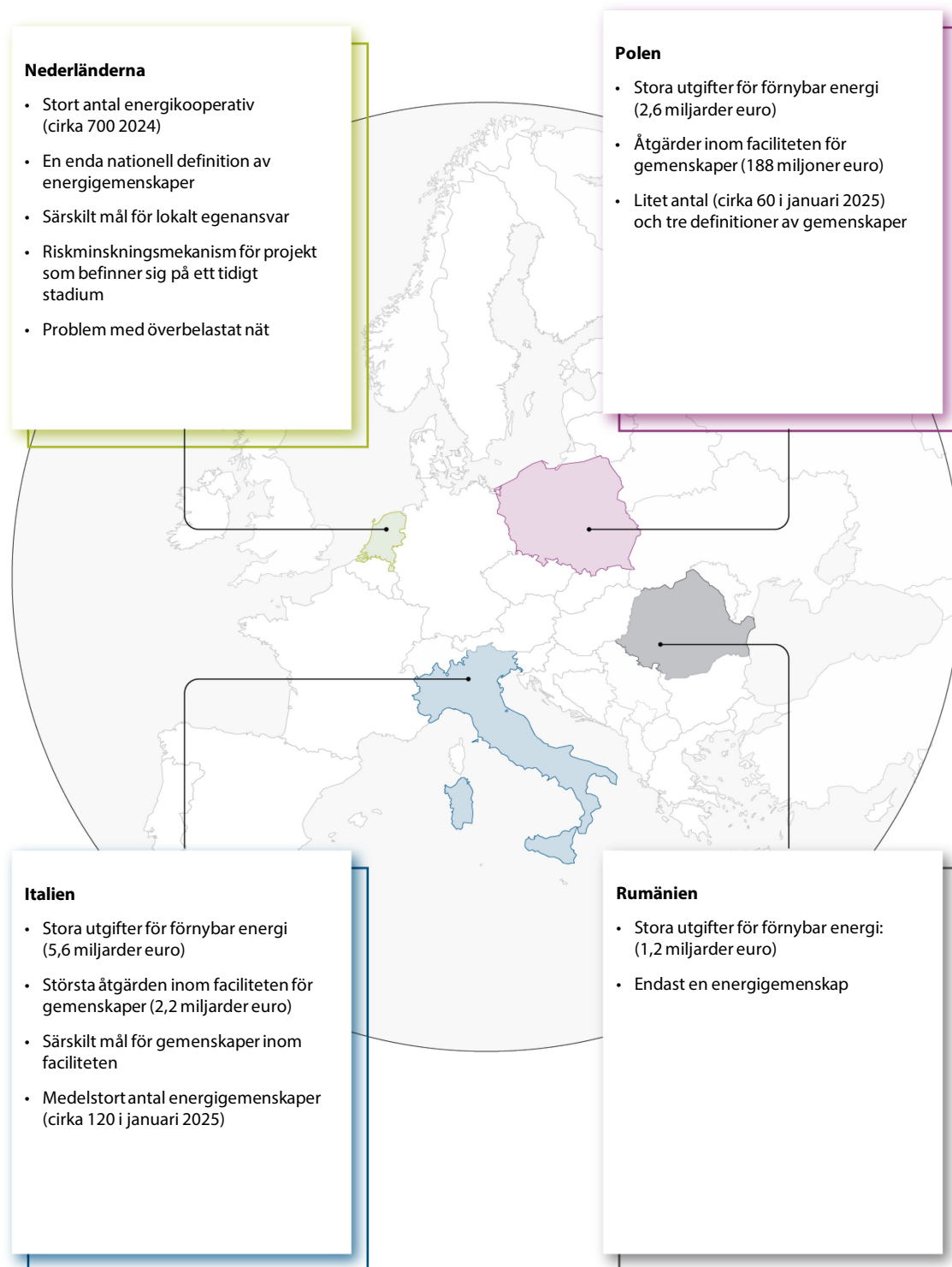
* Uppgifter från 2024; uppgifter för 2025 finns inte tillgängliga.

** Antal juridiska personer, inte antal konfigurationer.

Källa: Revisionsrätten.

07 Vi valde ut fyra medlemsstater för revision utifrån hur representativa de är för situationen i EU (se [figur 3](#)).

Figur 3 | Varför medlemsstaterna valdes ut

Källa: Revisionsrätten.

Bilaga II – Energigemenskaper som vi besökte

Medlemsstat	Namn	Antal medlemmar	Infrastruktur för förnybar energi	Produktionskapacitet (kWp)	Energiproduktion 2024 (MWh)
Nederländerna	Kennemer Kracht	315	Solcellstak	661	479
Nederländerna	Vrijstad Energie/Vrijstad Windwinning	375	Solcellstak och solfångarparker, vindkraftverk.	7 351	11 001
Polen	Słoneczna Żywiecczyzna	10	Solcellstak, geotermisk energi	20 000	23 284
Polen	Klaster Energii Powiatu Bielskiego	12	Solcellstak	975	976
Italien	La Buona Fonte	25	Solcellstak	19	20
Italien	Comunità energetica rinnovabile Antrodoco	49	Solcellstak	60	0
Italien	Comunità energetica rinnovabile diocesi Treviso	340	Solcellstak	1 900	1 430
Rumänien	Cooperativa de Energie	949	Ingen i april 2025	0	0

Bilaga III – Medlemsstaternas svar på rekommendationerna

Rekommendation	Medlemsstat	Svar
<p>Rekommendation 4</p> <p>Rapportera om bedömningen av hinder för och potentialen att utveckla energigemenskaper</p> <p>Italiens ministerium för miljö och energitrygghet och Rumäniens energiministerium bör bedöma och rapportera om befintliga hinder för och potentialen att utveckla gemenskaper för förnybar energi.</p> <p>Måldatum för genomförande: juli 2027.</p>	Italien	Godtagen
	Rumänien	Godtagen
<p>Rekommendation 5 b</p> <p>Främja invånarens och utsatta hushålls roll</p> <p>Polens klimat- och miljöministerium, Italiens ministerium för miljö och energitrygghet och Rumäniens energiministerium bör ta fram bestämmelser för att främja invånarnas roll i energigemenskaper.</p> <p>Måldatum för genomförande: december 2026.</p>	Polen	Godtagen
	Italien	Godtagen
	Rumänien	Godtagen
<p>Rekommendation 6 b</p> <p>Stöd till energilagring</p> <p>Nederländernas ministerium för klimat och grön tillväxt och Polens klimat- och miljöministerium bör erbjuda incitament för energigemenskaper att utveckla energilagring (enbart eller i kombination med produktion av förnybar energi) eller andra flexibilitetstjänster för att bidra till att minska överbelastningen i nätet.</p> <p>Måldatum för genomförande: juli 2027.</p>	Nederländerna	Godtagen
	Polen	Godtagen

Förkortningar

Förkortning	Definition/förklaring
EESK	Europeiska ekonomiska och sociala kommittén
Eurostat	Europeiska unionens statistikkontor
faciliteten	faciliteten för återhämtning och resiliens
GD Klimatpolitik	Europeiska kommissionens generaldirektorat för klimatpolitik
GD Energi	Europeiska kommissionens generaldirektorat för energi
HIER	nederländsk stiftelse som stöder energikooperativ
kW/kWh/kWp/MW/MWh/MWp/GW/TWh	olika kraft- och energienheter: kilowatt, kilowattimme, kilowattopp, megawatt, megawattimme, megawattopp, gigawatt, terawattimme
SMART	specifika, mätbara, uppnåbara, relevanta och tidsbundna

Ordförklaringar

Term	Definition/förklaring
efterfrågeflexibilitet	anpassning av slutkundernas elförbrukning (t.ex. genom att lagra el eller fördröja förbrukningen) som svar på marknadssignaler.
en enda kontaktpunkt	i den här rapporten avses en enda kontaktpunkt för energigemenskaper där de kan få råd och hantera administrativa frågor.
energidelning	fördelning av el som produceras inom en energigemenskap till dess medlemmar.
energifattigdom	en situation där ett hem saknar tillgång till grundläggande energitjänster som krävs för en skälig levnadsstandard och hälsa på grund av otillräckliga inkomster, höga energikostnader och/eller dålig energieffektivitet.
Europeiska ekonomiska och sociala kommittén	ett rådgivande EU-organ som fungerar som ett forum för det civila samhällets organisationer.
Europeiska regionala utvecklingsfonden	en EU-fond som ska stärka ekonomisk och social sammanhållning i EU genom att finansiera investeringar för att minska klyftorna mellan regioner.
faciliteten för återhämtning och resiliens	EU:s finansiella stödmekanism för att mildra de ekonomiska och sociala konsekvenserna av covid-19-pandemin och stimulera återhämtning samt möta utmaningarna med en grönare och mer digital framtid.
flexibilitetstjänster	åtgärder som ska bidra till att överbelastning undviks i ett elsystem genom att upprätthålla en balans mellan utbud och efterfrågan.
formell underrättelse	skriftligt meddelande från kommissionen till en EU-medlemsstat som utgör det första steget i ett överträdelseförfarande.
införlivande	överföring av bestämmelserna i ett EU-direktiv till nationell rätt.
inmatningspremie	ett politiskt instrument som betalar ut en premie utöver marknadspriset till elproducenter.
konsekvensbedömning	analys (på förhand) av de sannolika effekterna eller (i efterhand) av de faktiska effekterna av ett politiskt initiativ eller en annan åtgärd.
kontroll av införlivande	en bedömning av om de nationella genomförandeåtgärderna är förenliga med ett direktivs bestämmelser.
Life	ett finansieringsinstrument som stöder genomförandet av EU:s miljö- och klimatpolitik genom medfinansiering av projekt i medlemsstaterna.
motiverat yttrande	en formell begäran till en medlemsstat om att följa EU-lagstiftningen som kommissionen skickar som ett andra steg i ett överträdelseförfarande när landet inte fullgör sina skyldigheter trots att det har fått en formell underrättelse.

nationell energi- och klimatplan	dokument som beskriver en medlemsstats politik och åtgärder under en tioårsperiod för att uppnå EU:s klimatmål.
nationell tillsynsmyndighet	i den här rapporten avses ett oberoende offentligt organ som övervakar en medlemsstats elmarknad, ser till att elsystemet i landet fungerar effektivt, skyddar kundernas intressen och förhindrar diskriminering samt övervakar att EU:s energiregler efterlevs.
prosumert	energikund som också producerar sin egen energi.
systemansvarig för distributionssystem	organ som ansvarar för drift, utveckling och underhåll av systemet för elkraftsdistribution i ett visst område.
återbetalningstid	den tid som behövs för att en investering ska kunna återbetala sin ursprungliga kostnad genom att generera besparingar eller inkomster.
överbelastning i nätet	en situation där det inte finns tillräcklig kapacitet för att överföra all tillgänglig energi från en punkt i nätet till en annan.
överträdelseförfarande	förfarande som innebär att kommissionen vidtar åtgärder i olika steg mot en EU-medlemsstat som inte uppfyller sina skyldigheter enligt EU-lagstiftningen.

Kommissionens svar

<https://www.eca.europa.eu/sv/publications/SR-2026-10>

Tidslinje

<https://www.eca.europa.eu/sv/publications/SR-2026-10>

Vi som arbetat med revisionen

I våra särskilda rapporter redovisar vi resultatet av våra revisioner av EU:s politik och program eller av förvaltningsteman som är kopplade till specifika budgetområden. För att uppnå så stor effekt som möjligt väljer vi ut och utformar granskningsuppgifterna med hänsyn till riskerna när det gäller prestation eller regelefterlevnad, storleken på de aktuella intäkterna eller utgifterna, framtida utveckling och politiskt intresse och allmänintresse.

Denna effektivitetsrevision utfördes av revisionsrättens avdelning I – Hållbar användning av naturresurser, där ledamoten Joëlle Elvinger är ordförande. Revisionsarbetet leddes av ledamoten João Leão med stöd av Paula Betencourt (kanslichef), Sofia Batalha (attaché) Florence Fornaroli (förstachef), Olivier Prigent (uppgiftsansvarig) och Jaroslaw Smigiel, Michał Szwed, Ana Popescu, Bob De Blick, Olivia Saraco och Anna Kozlova, (revisorer). Ingrid Van Gent, Paola Magnanelli, Simona Marincean och Mark Smith gav språkligt stöd. Alexandra Damir-Binzaru bidrog med grafiskt stöd.

Från vänster: Paula Betencourt, Olivia Saraco, João Leão, Michał Szwed, Florence Fornaroli, Anna Kozlova och Olivier Prigent.

UPPHOVSRÄTT

© Europeiska unionen, 2026

Europeiska revisionsrättens policy för vidareutnyttjande fastställs i [beslut nr 6-2019](#) om revisionsrättens policy för öppna data och vidareutnyttjande av handlingar.

Om inget annat anges (t.ex. i enskilda meddelanden om upphovsrätt) omfattas revisionsrättens innehåll som ägs av EU av den internationella [licensen Creative Commons Erkännande 4.0 Internationell \(CC BY 4.0\)](#). Det innebär att vidareutnyttjande är tillåtet under förutsättning att ursprunget anges korrekt och att det framgår om ändringar har gjorts. Om du vidareutnyttjar revisionsrättens innehåll får du inte förvansa den ursprungliga innebörden eller det ursprungliga budskapet. Revisionsrätten ansvarar inte för eventuella konsekvenser av vidareutnyttjandet.

När enskilda privatpersoner kan identifieras i ett specifikt sammanhang, exempelvis på bilder av revisionsrättens personal, eller om verk av tredje part används, måste ytterligare tillstånd inhämtas.

Om ett sådant tillstånd beviljas upphävs och ersätts det allmänna godkännande som nämns ovan, och eventuella begränsningar av materialets användning måste tydligt anges.

För användning eller återgivning av innehåll som inte ägs av EU kan tillstånd behöva inhämtas direkt från upphovsrättsinnehavarna.

Omslagsfoto: © NOVA – stock.adobe.com.

Ruta 1, det första mindre fotot: © Amar Sjauw En Wa.

Figur 12– karta: © Netbeheer Nederland, powered by Esri Nederland, © MapTiler, © OpenStreetMap contributors.

Programvara eller handlingar som omfattas av immateriella rättigheter, till exempel patent, varumärkesskydd, mönsterskydd samt upphovsrätt till logotyper eller namn, omfattas inte av revisionsrättens policy för vidareutnyttjande.

EU-institutionernas webbplatser inom domänen europa.eu innehåller länkar till webbplatser utanför den domänen. Eftersom revisionsrätten inte har någon kontroll över dem uppmanas du att ta reda på vilken integritets- och upphovsrättspolicy de tillämpar.

Användning av revisionsrättens logotyp

Revisionsrättens logotyp får inte användas utan revisionsrättens förhandsgodkännande.

HTML	ISBN 978-92-849-7053-7	ISSN 1977-5830	doi:10.2865/3916818	QJ-01-26-012-SV-Q
PDF	ISBN 978-92-849-7054-4	ISSN 1977-5830	doi:10.2865/5531108	QJ-01-26-012-SV-N

SÅ HÄNVISAR DU

Europeiska revisionsrätten, [särskild rapport 10/2026](#) *Energigemenskaper: den fulla potentialen har ännu inte uppnåtts*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2026.

EU:s invånare förväntas generera hälften av den förnybara energi som krävs för att EU:s mål om klimatneutralitet ska uppnås. Energigemenskaper är juridiska personer som ger invånare, småföretag och lokala myndigheter möjlighet att producera, förvalta, dela och förbruka sin egen energi. Gemenskaperna kan bidra till energiomställningen och till att göra den mer ekonomiskt överkomlig samt öka invånarnas delaktighet.

EU har hittills uppnått endast 27 % av målet att ha minst en energigemenskap per kommun med fler än 10 000 invånare senast 2025. Detta mål saknar relevans, stöd och övervakning. EU:s definitioner är fortfarande otydliga när det gäller lägenhetsägarföreningars deltagande. Vidare har myndigheterna inte skapat de förutsättningar som krävs för att stötta energigemenskaper, till exempel i form av incitament för ellagring för att underlätta nätanslutningar. Våra rekommendationer handlar om dessa brister.

Revisionsrättens särskilda rapport i enlighet med artikel 287.4 andra stycket i EUF-fördraget.

EUROPEISKA
REVISIONSRÄTTEN

Europeiska unionens
publikationsbyrå

EUROPEISKA REVISIONSRÄTTEN
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBURG

Tfn +352 4398-1

Frågor: eca.europa.eu/sv/contact
Webbplats: eca.europa.eu
Sociala medier: @EUauditors